ATEITIS

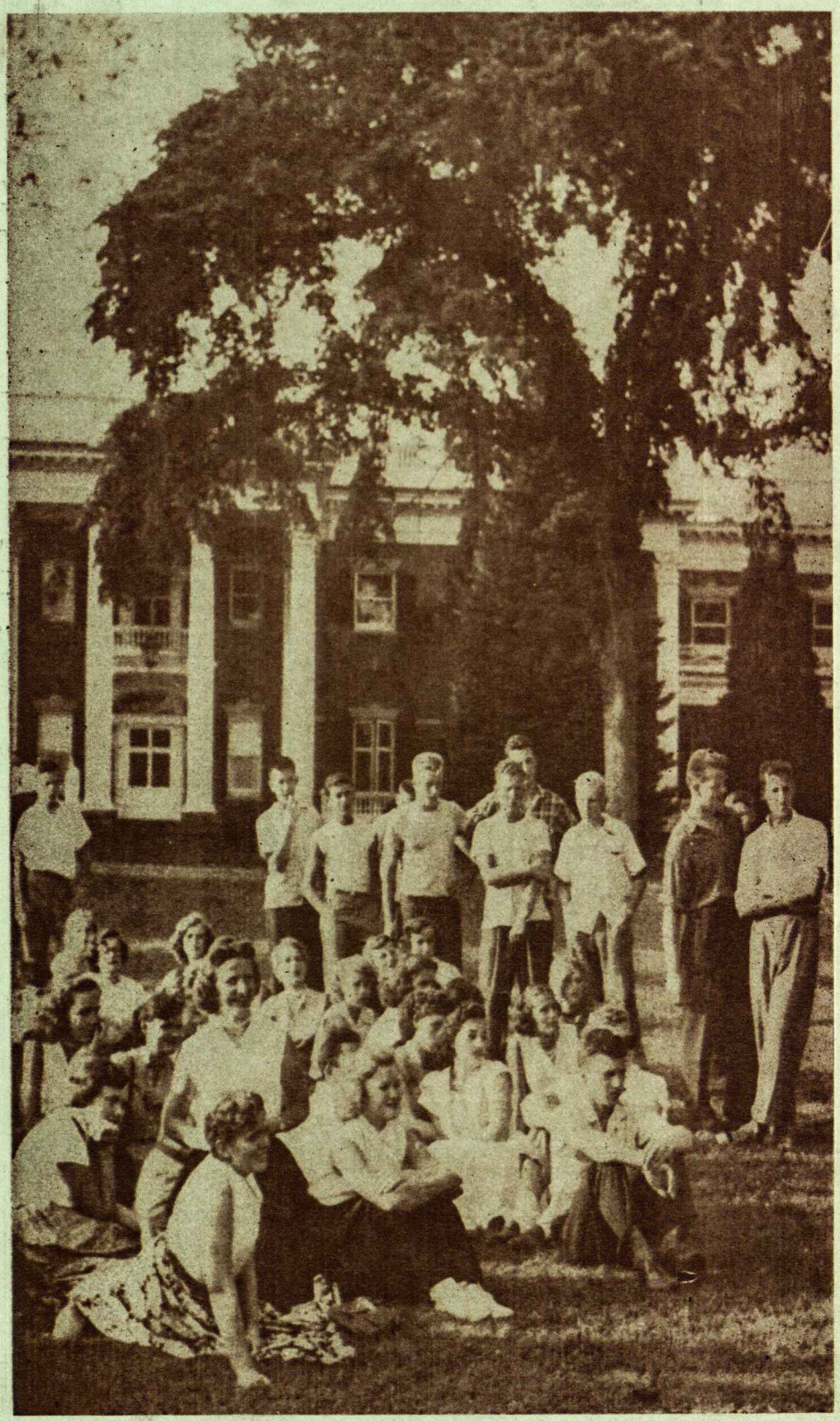

1954 M.

SPALIS, NR. 8

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKO JAUNIMO ŽURNALAS

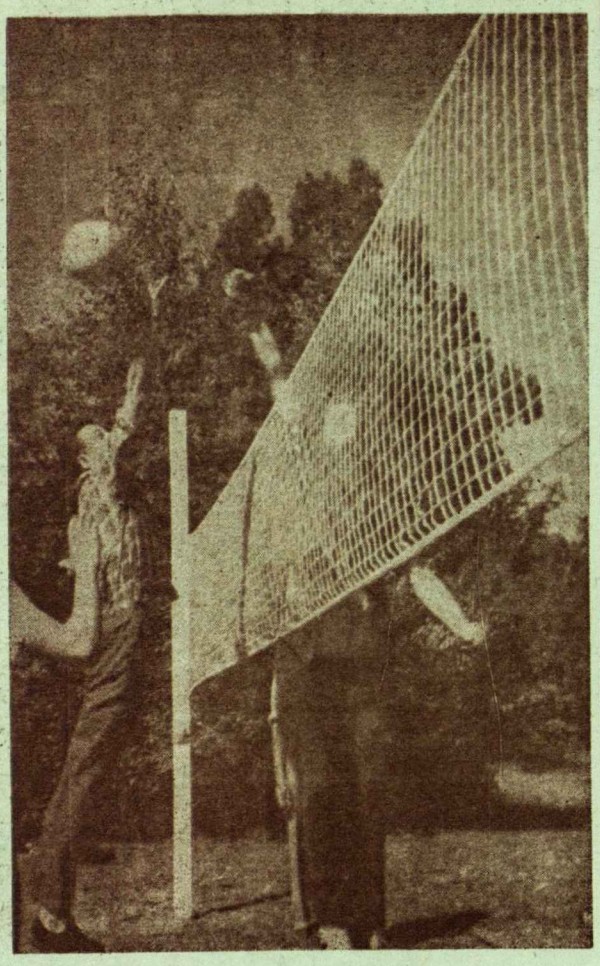

Tinklinio varžybos Marianapolio stovykloje. Nuotr. R. Kontrimc

ATEITININKŲ KONGRESO METAI

TURINYS

Antanas Sužiedėlis — Kristus — Valdovas ir Karalius 169
Tiesa turės laimėti (kardinolo Stritch kalbos mintys, pasakytos ateitininkų kongrese) 171
Alfa Sušinskas — Po 10 metų 172
Vilmanta Karečkaitė — Klevas ir ruduo, Lietus (eil.) 173
Aldona Baužinskaitė — Vasarą palydint (eil.) 173
Nerima Narutė — žemės pasaka (eil.) 174
Galina Macelytė — Nemunu plaukia ruduo 174
Pr. Pauliukonis — Kaip rusai gaudė knygnešius 175
V. Kavaliauskas — Jis gyvas (V. Krėvę prisiminus) 177
Br. Krakauskas — Mano mišios 178
Vl. Ramojus — Liepsnojo Pamūšio sodybos 179
Sigitas Leimonas — Marianapolio sodybo'e skamba dainos (moksl. at-kų stovykla) 180
Ateitininkai buvo, yra ir bus (Min. Ed. Turausko sveikinimas kongresui) 182
Daiva Nauragytė — Knygos (eil.) 182
Klevelandiškis — Atsisveikinant su A. J. Kasulaičiu 183
Nerima Narutė — Pilnatis (eil.) 183
Tadas Jackevičius — Vieniša valtis (eil.) 183

SPORTAS

P. Ganvytas — Teniso aikštelės karalienė 184

KREIVOS ŠYPSENOS 185

DARBAI IR ŽMONĖS

J. Baužys — Balfas stoja vargui skersai kelio 186
LRK Federacijos seimas 187
A. Vasiliauskaitė — Pax Romanos veikla 188
SAS baruose 189

ATSKLEISTA KNYGA

A. D. — A. Landsbergio "Kelionė" 190
Vil. Karečkaitė — Knyga apie senovės Lietuvą 190

PLAČIAME PASAULYJE 191

Viršelio 1 psl. — Marianapolio stovyklautojai ties mokyklos rūmais. Nuotr. V. Mažello.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus

1954 METAI SPALIS - OCTOBER Nr. 8

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS: J. Baužys, G. Botyrius, V. Karečkaitė.

Redakcijos ir administracijos adresas:
"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

PRENUMERATA metams: $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00

Atskiro nr. kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association **"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.**

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50 cents.

Entered as second - class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

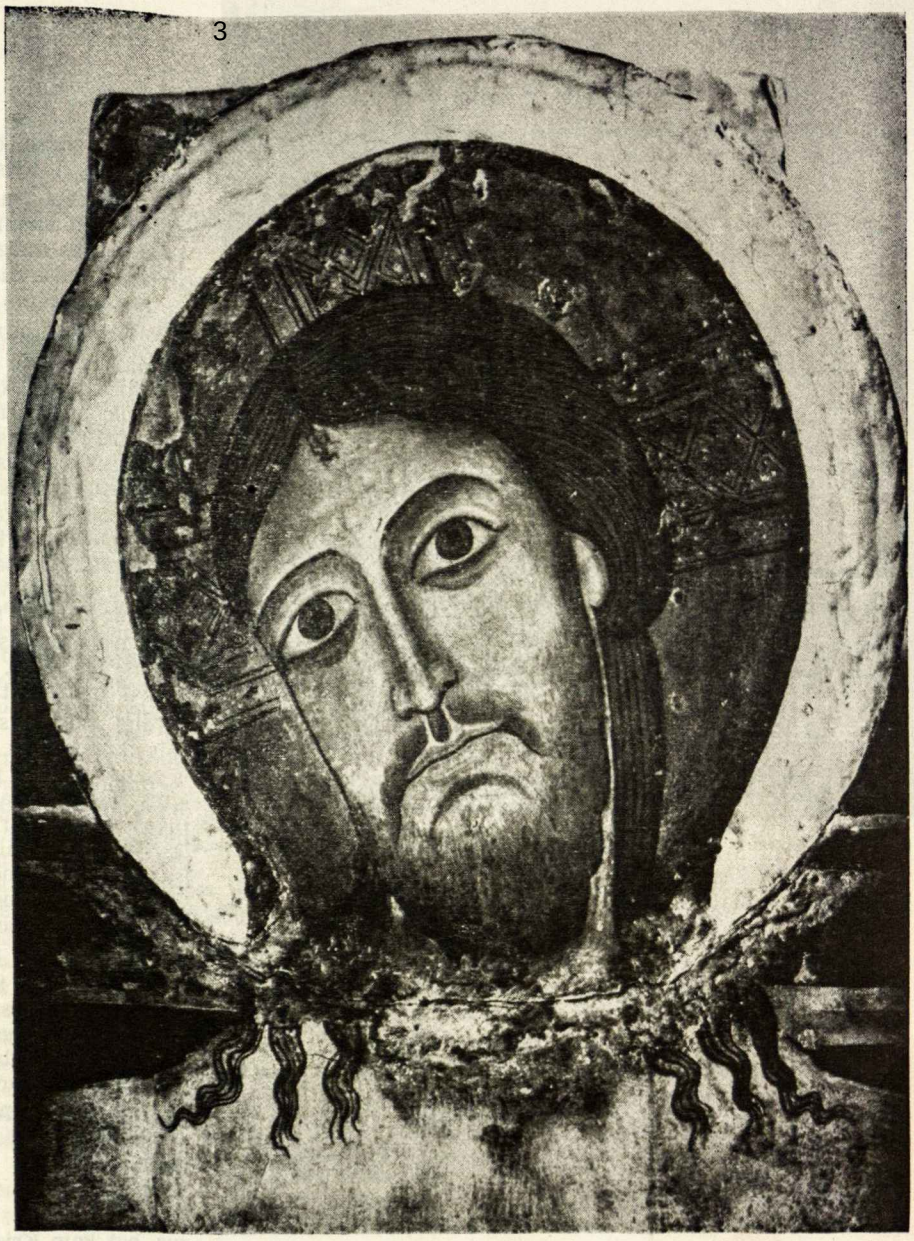

KRISTUS-VADAS IR VALDOVAS

ANTANAS SUŽIEDĖLIS

Paskutinis spalio sekmadienis — Kristaus Karaliaus šventė. Minime ją kasmet rengdami akademijas ar susirinkdami agapėse. Tai didelė ir prasminga šventė, primenanti giliąją paslaptį Kristaus asmens—Dievo ir žmogaus.

O tačiau daug kam Kristaus Karaliaus vardas skamba parodoksiškai, tarytum tai būtų kokia žodžių painiava. Kurgi slypi Kristaus karališkumas? — kyla klausimas ne vienam. Ar apskritai galima Kristų karaliumi vadinti?

Jei šioji šventė būtų paprasto karaliaus, tai žmonės rengtų iškilmingiausias puotas, staluose žibėtų auksinės žvakidės ir skambėtų sidabriniai šaukštai, o išsidabinę tarnai linkčiodami pilstytų vyną taurėsna. Vaišintųsi žmonės ir sakytų: "Į karaliaus sveikatą!" Taip, į paprasto karaliaus sveikatą su labai nepaprastom ceremonijom.

Tačiau paskutinis spalio sekmadienis yra šventė nepaprasto karaliaus, kuriam nereikia iškilmingo sosto, o tik mūsų širdies, kuriam nereikia ne lankstaus pataikavimo, o nuoširdžios nesuvaidintos meilės. Toje šventėje nesirenkam deklamuoti pagyrų: "Atėjom štai, karaliau, ir puolę prieš Jūsų šviesybės šviesų veidą linkime daug sveikatos. Karaliau, tu gyvuok!" Ne, mes susirenkame tik nuolankiai paprašyti: "Ateik, Karaliau, pas mane, į mano širdį, ir sustiprink žmogaus kelyje! Be Tavęs nebūtų nė manęs".

Taigi, mąstydami šiandien apie Kristų Karalių, jaučiamės lyg žodžių painėse, tartum karaliaus vardas netiktų Kristui, kaip netinka ne tai, ką mes įpratę vadinti karališku dalyku.

Kai mums kas primena karalių, tuojau stoja prieš akis vaizdas didingo monarcho, kiūksančio savo patogiam soste, apgaubtam tvankiais purpurais. Išdidus jisai ir rūstus, galingas, tarsi nuo jo vieno žodžio pasaulis nustotų ritinėjęsis aplink saulę. Toks yra mumyse išlikęs karaliaus vaidinys, gal būt dar iš mažų dienų, kai mama sekė pasaką apie žilą karaliūną aukštoje pilyje. Tokį karalių žmonės ir dabar dažnai vaizduojasi. Toksai jis atrodė ir žydams, kai jie ilgus amžius laukė pažadėtojo Mesijaus. Jiems ir dabar rodosi, kad dar ateisiąs jis su perkūnais ir žaibais, su Sinajaus kalno trenksmu, auksiniu vainiku pasipuošęs, šilkais pasidabinęs, rūstų veidą nutaisęs. Jis turėsiąs mosuoti iš savo sosto jėgos skeptru, kaip visi valdovai, o pavaldiniai būsią jam paklusnūs iš pareigos ir baimės.

Bet Kristus atėjo be žaibų ir trenksmų, be turto ir vainiko, be kariuomenės ir minios palydovų. Koksai

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Giotto — Kristaus įžengimas į Jeruzalę

jis karalius? — klausė žydai, kai Kristus, suimtas ir pažemintas, stovėjo priešais Pilotą. Koks jisai karalius? — klausia ne vienas ir dabar, lygindamas Kristų su žemiškais valdovais.

Jei karaliaus sąvoka tereikštų valdoviškas savybes, tai Kristaus karalium vadinti negalėtume. Tačiau ta sąvoka. tikro karaliaus sąvoka, apima kai ką daugiau.

Prisimenu, tikybos mokslo knygelėje, iš kurios mažam teko mokytis, kaip Viešpats kūrė pasaulį, buvo toks paveikslėlis: sėdi sau Adomas po medžiu ir pirštu į kažką rodo, o prie jo kojų, kaip šunyčiai, guli liūtas su tigru. Man buvo keista, kodėl jie Adomo nekanda. Pasiteiravau ir man buvo paaiškinta, kad jis tuos sutvėrimus valdė — jis buvo jų valdovas. Iš tikrųjų, mes taip ir galime sakyti: "Adomas buvo rojaus žvėrių valdovas". Bet būtų juokinga sakyti: "Adomas buvo žvėrių karalius". Juokinga ir netinka dėl to, kad karaliaus ir valdovo sąvokos nesutampa. Nesutampa jos nė tada, kai kalbame apie Dievą. Mes galime sakyti ir sakome: "Dievas yra žmonių valdovas". Tačiau netiktų sakyti: "Dievas yra žmonių karalius". Kodėl?

Valdovo sąvoka yra platesnė už karaliaus. Valdovu galime vadinti kiekvieną, kas tik turi galios valdyti. Kas tą galią turi pačią aukščiausią ir visuose dalykuose, yra a b s o l i u t u s valdovas; juo mes vadiname Dievą. Visi kiti, kurie valdo, turi tik a p r ė ž t ą valdžią, nors kartais irgi pavadinami "absoliučiais valdovais"; bet jau kita prasme negu Dievas. Jų valdžia turi pradžią ir pabaigą, turi ir ribas, už kurių ji bejėgė, kaip ir kiekvieno žmogaus.

Žmonių valdovus vadiname k a r a l i a i s, kai jie vainikus nešioja, tačiau ne čia yra esmė. Esminė karaliaus žymė yra ta, kad jis yra ir valdovas ir dar savo pavaldinių v a d a s. Bet būti tikru vadu gali tik tasai, kuris yra kilęs iš vadovaujamųjų tarpo. Pavyzdžiui, kariuomenės vadu tegali būti kariškis, Amerikos prezidentu tegali būti amerikietis, vienuolyno vadu arba abatu tegali būti vienuolis. Išimtys kai kada daromos, bet jos ir lieka išimtis — nevykusiais vadais. Taisyklė yra ta, kad vadas turi būti iš tų, kuriem jis vadovauja. Taigi, ir žvėrių vadas ar karalius tegali būti liūtas ar dramblys, bet ne Adomas, ir žmonių karalius tegali būti žmogus, ne Sutvėrėjas. Tačiau kaip tada su Kristumi, kurį karalium vadiname?

Atsakymas yra aiškus ir paprastas: Kristus kaip Dievas yra žmonių valdovas, ir Kristus kaip Žmogus, tobuliausias žmogus, yra žmonijos vadas ir pats karališkiausias karalius. Tai reikia suprasti ne perkelta ar analogine prasme, o taip, kaip ištikrųjų yra.

Pažvelkime pirmiausia į K r i s t ų v a l d o v ą.

Valdovas, kaip jau minėta, pačia plačiausia prasme yra kiekvienas, kurs turi galios ką nors valdyti. Mes sakome, pavyzdžiui, bičiulis Jurgis yra savo jausmų valdovas. Vadinasi, jis savo žodžių kaip strelių nesvaido į visus kampus ir įraudęs nešūkauja, kad visi ir toli girdėtų, nors iš įtūžimo būtų pasirengęs išarti svietą skersai ir išilgai. Jisai taip pat neūbauja ir nešokinėja apie stalus kaip koks afrikietis, nors iš džiaugsmo norėtų visą pasaulį apkabinti. Jis s u s i v a l d o — jis savo jausmų valdovas. Kitas yra savo turto valdovas, dar kitas — savo valstybės. Vytautas Didysis, antai, buvo valdovas žemių nuo Baltijos iki Juodųjų marių. Jis jas valdė, jis jas ir dalino, kaip tų žemių savininkas ir viešpats.

Taigi, valdovo sąvoką galim pritaikyti daugeliui atvejų, kur tik yra santykis pono, viešpaties, viršininko iš vienos pusės o pavaldinio, tarno ar nuosavybės — iš kitos. Valdovas gali savo pavaldiniams įsakyti imt šautuvus ant pečių ir eit karan; gali paliept mokėti duokles. Vienas gi valdovas 10.000 savo kareivių specialiu įsakymu apvesdino su nugalėtos šalies mergaitėm. Vis tai valdžios prerogatyvos. Kuo daugiau galios ir teisių valdovas turi, tuo jis yra valdoviškesnis valdovas.

Tačiau kad ir kaip žemiškas valdovas nesistengtų, jo valdžia, galia ir teisė yra ribotos. Jis geriausiu atveju teturi galios kontroliuoti išviršinius savo pavaldinio veiksmus, gali jį pavergti ar laisvę suteikti, bet neturi galios įsibrauti į žmogaus dvasios gelmes ir jokios teisės į pačią pavaldinio būtį. Jisai negali savo pavaldinio visai panaikinti. — Kiekvienas žmogus turi nemirštamą sielą, ir jos sunaikinti joka žmoniška jėga neįstengia.

Kristus gi yra absoliutus, visiškas ir n e r i b o t a s žmonių valdovas. Jis valdovas ne kaip Kristus Žmogus, bet kaip Kristus Dievas. Savo dieviškaja prigimtimi Kristus yra visagalis, kaip ir dangiškasis Tėvas. Jis yra kiekvieno žmogaus Kūrėjas, nuo Jo valios priklauso kiekvieno žmogaus būtis. Iš Jo dieviškos rankos mes kiekvienas turim savo pradžią, ir taip pat mūsų būties tęstinuma. Mūsų egzistenciia kiekvieną momentą priklauso visiškai nuo Jo malonės.

Kai kas mano, jog sutvėrimo procesas buvo tarytum momento dalykas: Dievas sutvėrė pasaulį, sutvėrė žmogų, ir dabar ilsisi, gėrėdamasis savo kūrinių grožiu. Ne — tvėrimas yra kaip toji upės srovė, sukanti malūno girnas. Jei dieviškoji kūrimo ir mūsų palaikymo srovė sustotų, iš mūsų neliktų nieko. Šitoj galioj apspręsti žmogaus egzistenciją ir glūdi Kristaus Dievo kaip valdovo neribotumas ir visiška mūsų priklausomybė.

Pats Kristus yra ne vien mūsų valdovas, o ir vadas. Pažvelkime tad dabar į K r i s t ų v a d ą.

Vadas yra tasai, kurs koordinuoja mažesnės ar didesnės žmonių grupės veiksmus, tai grupei siekiant kokio nors tikslo. Jis nėra grupės valdovas, bet grupės vadovas. Vado esminė žymė yra ne valdyti, bet vesti, vadovauti. Dažnai, tiesa, vadas turi ir valdymo funkciją, bet tai tik atsitiktinė žymė.

Ne kiekvienas tad gali būti vadu. Pirmiausia, kaip jau matėme, vadas turi būt kilęs iš savo grupės. Tai aišku Jis turi pažinti tos grupės siekimus, norus, problemas, būda joms spręsti. Antra, vadas turi būti pranašesnis už kitus. Jis — pavyzdys kiekvienam vedamajam tarytum švyturys, rodąs kelią į siekiamąjį

TIESA TURĖS LAIMĖTI

Jo Eminencijos Chicagos arkivyskupo kardinolo Samuel Stritch kalbos mintys, pasakytos penktojo ateitininkų kongreso metu Chicagoje.

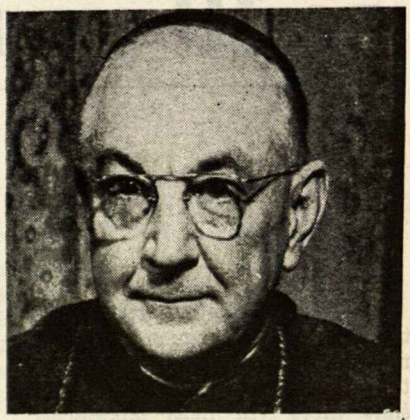

Gavęs Jūsų pakvietimą dalyvauti Kongrese, susidomėjau "Ateities" organizacijos vardu ir tikslais. Vardas, išverstas į anglų kalbą ,priminė man "futuristus" ir aš tada pradėjau abejoti, gal kvietimas pateko ne į tas rankas. Tik vėliau patvriau, kad "Ateitis" nėra kažkokia futuristų grupė, panūdusi sukurti naują meno srovę, bet tai garbinga, Lietuvos vyskupų gobojama jaunimo organizacija.

Jūsų sąjūdžio pradininkai savo dvasioje matė gražios Lietuvos viziją. Tą jų viziją jūs ryžotės paversti tikrove. Susiorganizavę į gražią draugiją, jos veiklos kertiniu akmeniu padėjote Kristaus dieviškąjį asmenį ir Jo mokslą. Tuos jūsų pamatus gudriai mėgino išversti kitokie nepalankūs sąjūdžiai ir nusiaubti pasaulį klaikia tragedija. Ateitininkai, panaudodami savus talentus, iniciatyvą ir darbą, ryžosi padaryti visa, kad tik tos tragedijos būtų išvengta.

Jūs esate kenčiančios lietuvių tautos viltis. Lietuvai teko išgyventi daug skaudžių nelaimių. Kai dabar aš žvelgiu į jus, daugumoje tremtinius, jėga privertus palikti savo tėvų žemę, aš suprantu, kas dedasi jūsų sielos gelmėse. Kartu aš džiaugiuosi, kad jūs tvirtai laikotės ir brangi-nate kilniuosius idealus, įspaustus jūsų tradicijose. Ateitininkų širdyse žėruoja kilniausi krikščioniškieji idealai. Šią valandą mes reiškame giliausią užuojautą mūsų kenčiantiems broliams Lietuvoje. Jumyse, suvažiavusiuose čia Chicagon, atsispindi kenčiančių brolių siela. Tačiau nenusiminkite — Dievas Jūsų neapleis ir tiesa turės laimėti.

Šis jūsų suvažiavimas nėra vien paprastas suėjimas — jisai atskleidžia visą Lietuvos sielą. Jūs čia išreiškiate ne vien lietuvių tautos viltis, bet ir gyvą tikėjimą į jos ateitį. Aš todėl nuoširdžiai sveikinu šį jūsų Kongresą ir jo darbus, siekiančius greičiau priartinti kenčiančiai lietuvių tautai gražųjį Prisikėlimo sekmadienį.

Dabar gi užmeskime akį ir į mūsų problemas. Pagalvokime, ką jūs galėtumet padėti Katalikų Bažnyčiai Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Vieno mums labiausiai reikia tokių žmonių, kaip jūs. Jūs galite atlikti gražų apaštališką darbą ir daug padėti šio krašto katalikų visuomeninei religinei veiklai. Nepagailėkite mums savo talentų ir organizacinės patirties, surinktos per ilgą jūsų veiklos metą. Supraskime ir paremkime vieni kitus. Jūs laukiate Prisikėlimo šventės, mes gi stipriname jūsų troškimus ir meldžiamės už jus. Šie troškimai ir maldos bus tikrai išklausytos tada, kai lietuvių tauta sulauks Prisikėlimo sekmadienio.

Nuoširdžiausiai sveikinu visus, suvažiavusius į šį Kongresą, ir visiems jūsų darbams prašau Dievo palaimos!

tikslą. Jis turi turėti grupės pasitikėjimą ir pagarbą, nes vado ir vedamųjų santykis grindžiamas ne įsakymu ar prievarta, o savarankiška gera valia. Tobulas vadas turi patenkinti kiekvieną savo grupės narį, turi išlyginti nuomonių susikryžiavimą. Žmonių santykiuose retai tai esti, todėl vadovavimas paprastai grindžiamas demokratiniu daugumos principu. Antai kol Eisenhoweris patenkina daugumą, tol jisai laikomas geru vadu. Kai dauguma nebus patenkinta, tai šaunusis generolas turės užleisti vietą kitam, kuris piliečiams atrodys tinkamesnis.

Nereikia ir aiškinti, kad Kristus kaip Dievas ir Žmogus, yra tobulas žmonijos vadas. Kaip Kristaus valdymo absoliutumas glūdi Jo dieviškoj prigimty, taip Kristaus vado tobulumas yra Jo žmogiškam prade. Kristus yra tobulas žmogus. Kaip žmogus, Jis Dievo Tėvo siųstas ne valdyti, bet patraukti, ne įsakyti, o parodyti, ne grąsinti, o pamokyti. Jis gimė žmogumi, kad būtų žmonių atstovas pas Dievą ir kad savo tobulu žmogiškumu, savo asmenybe ir pavyzdžiu patrauktų žmoniją į save ir parvestų ją atgal į Dievo kelią, nuo kurio ji buvo nukreipta išdidumo nuodėmės. Kristus neatėjo kaip žydai laukė, su žaibais ir perkūnais. Jis atėjo su meile ir pasiaukojimu, taikus ir ramus, ir savo karalystės įstatymą paskelbė ne iš audros debesų nusileidęs, bet pakopes į kalną, iš žmonių minios tarpo. Jisai nekalbėjo rūsčiu balsu — štai mano įsakymai, jų laikykitės! Jisai skelbė sakydamas: palaiminti taikieji, beturčiai dvasioje... ir nuliūdę, nes jie bus paguosti...

Taip, Kristus yra tobulas žmonijos vadas. Visa, kas žmoniška, yra Jame. Jis yra lyg visos žmonijos įsikūnijimas vienam asmeny, ir todėl pats tobuliausias jos atstovas. Kaip Gerasis Ganytojas, kurs pažįsta savo avis, Kristus pažįsta kiekvieną žmogų, ir kiekvienam Jis pasirengęs būti geriausias bičiulis ir artimas.

Kristaus Karaliaus vardas tad nėra, kaip pradžioj atrodė, tik žodžių painės. Čia glūdi gilioji Kristaus asmens paslaptis — Jis yra tikras Dievas ir tikras žmogus. Kaip Dievas, Kristus yra vienintėlis absoliutus žmonijos valdovas. Kaip žmogus, Jis vienintėlis tobulas žmonijos vadas.

Todėl Kristus ir yra nepaprastas karalius. Karalius toks, kuriam nereikia žibinti auksinėm žvakidėm ir baršku-ti sidabro šaukštais. Karalius toks, kuris nelaukia, kol prie Jo sosto ateisime, pasidabinę gražiausiais apdarais, atiduoti duoklę ištikimybės ir pagarbos. Jisai pats su savo dangiška šviesa ateina prie mūsų menkutės pastogės durų ir pasibeldžia josna, kaip geriausias draugas.

Budėkime, kad kartais, žemiškųjų karūnų blizgesio apakinti, nepamirštume nusilenkti prieš erškėtinę išganymo karūną. Būkime visuomet verti Kristaus Karaliaus viešnagės, ir mūsų širdis tetampa nuolatinė Jo karališkoji buveinė.

PO 10 METŲ

ALFA SUŠINSKAS

Praeitin ir ateitin

Praėjusią vasarą ir šį rudenį lietuvių tremtinių daugumai suėjo 10 metų, kaip jiems teko palikti gimtąjį kraštą — Tėvynę Lietuvą. Dešimt metų yra ilgas laikotarpis žmogaus gyvenime, ir dėl to šios liūdnos sukakties proga lietuvis tremtinys protingai pažvelgia atgal į praeitį ir pirmyn į ateitį, viską pervertindamas savo katalikiškąja ir lietuviškąja sąžine.

O ties šia dešimties metų tremtimi tikrai reikia sustoti ir susimastyti. Juk tiek daug kiekvieno tremtinio yra išgyventa — tiek daug vargo išvargta ir, reikia tikėti, čia yra daug ir pasimokyta...

Lietuvių tremtinių dauguma yra jau įsikūrę įvairiose pasaulio dalyse, ir tuo jie yra palikę savo pirmąją tremties kelionės stotį — Europą. Taigi tremtinių dauguma, palyginti, jau yra pradėjusi gyventi lyg ir normalų gyvenimą (gyvenimas ne tėvynėje, bet svetur niekuomet negali būti visai normalus).

Nagrinėjant savo praeitį, dabartį ir ateitį, nereikėtų vadovautis iliuzijomis apie greitą grįžimą brangiojon Tėvynėn... Gyvenimas iliuzijomis čia yra kenksmingas visais atžvilgiais... Savo tremtį turime spręsti realiais faktais ir savo gyvenimą turime kurti bei tvarkyti pastovesnėmis sąvokomis. Juk tiek daug šio dešimtmečio praeityje esame buvę šiuo atžvilgiu apgauti ir dėl to esame daug nukentėję ir daug ką praradę...

Savo tremties gyvenimą spręsdami pastovesne ateitimi, turime peržvelgti įvairias savo gyvenimo sritis, jas įvertindami kritiška akimi ir tuo patys save bei kitus sustiprindami religiniam, kultūriniam ir tautiniam savo gyvenimui, idant kaip lietuviai neišnyktume...

Religinis ir tautinis sąmoningumas

Mūsų religinis gyvenimas, turėdamas savas, nustatytas formas, turi būti sąmoningas. Jei religinis gyvenimas tėra formalus išorinių religinių pareigų atlikimas be vidinio religinio tvirtumo, jis nėra sąmoningas. Religinis gyvenimas tik tada tėra pilnas ir tikras, kada jame religinės formos išreiškia vidinį religinį sąmoningumą.

Religinis sąmoningumas bei tvirtumas yra didysis lietuvio tremtinio kelrodis, kuris jam rodo tikrą keliaujamą kelią ir jį apsaugo nuo šunkelių ir nuo paklydimų. Religinis sąmoningumas yra tikinčiojo atsparos šaltinis nenusisukti nuo savo idealų.

Gyvenimas yra pilnas šviesių ir tamsių reiškinių kalbamuoju reikalu.

Sąmoningas katalikas puikiai supranta, kad antikatalikiškas elgesys yra tų, kurie bando lietuvybę slopinti bei naikinti, prisidengdami religijos autoritetu; sąmoningas katalikas žino, kad katalikybė kiekvieną tautybę palaiko ir puoselėja, bet ne naikina. Dėl to jis aiškiai supranta, kad lietuvybę (ir kitas tautybes) naikinančiųjų elgesys yra antikatalikiškas, nors jis ir labai "katalikiškai" skambėtų... O argi yra religiškai sąmoningi tie tremtiniai, kurie antrąją moterystės pusę pasirenka nekatalikišką arba vien civiliškai susituokia?.. Meilė yra didelė Viešpaties duota dovana žmogui. Bet ir meilė turi turėti savo ribas bei pareigas ir negalima jąja švaistytis bei prekiauti lyg kokia preke...

Lietuviškoji tautinė sąmonė taip pat turi būti didelė ir gili, sakytume, susiliejusi su mūsų krauju.

Įvairios tautinio pasireiškimo formos yra būtinos tautiniam gyvenimui. Bet už jų turi slypėti tautinis sąmoningumas bei tvirtumas. Lietuviškas tautinis sąmoningumas turi įkvėpti ir tautinio pasireiškimo formas. Jei kuriame lietuvyje lietuviškoji tautinė sąmonė blėsta, jo tautinio pasireiškimo formos irgi pradeda nykti ir netekti prasmės. Kas neturi lietuviškosios tautinės sąmonės, tas ir savo tautines formas netrukus paliks ir nusisuks nelietuviškon pusėn. Toks šiandien tautinius šokius šoka, lietuviškame chore liaudies dainas graudžiai dainuoja, o rytoj, žiūrėk, jis ar ji jau aukso žiedelius sumaino su nelietuve ar nelietuviu, sutrypdamas ar sutrypdama po kojomis visa, kas yra lietuviška.

Tremčiai užtrunkant, lietuviškoji tautinė sąmonė turi ne silpnėti su kiekvienais prisidedamaisiais tremties metais, bet stiprėti.

Didelė tragedija yra lietuviui netekti (nors ir laikinai) Tėvynės Lietuvos, bet ta tragedija dar padidėja, kai jis nebetenka lietuviškosios tautinės sąmonės. Pavergtoji Lietuva prisikels, bet tautinės sąmonės netekęs ir svetimiesiems parsidavęs lietuvis dažniausiai jau yra miręs Tėvynei Lietuvai...

Kultūrinis stiprumas

Religija ir mūsų tautinė kultūra yra du didieji lietuvybės išlaikytojai.

Liečiant mūsų tautinę kultūrą tremtyje, tenka gerokai pasidžiaugti jos pasireiškimu tremtinių gyvenime paskutiniais metais. Mes turime daug kultūrinių institucijų ir daug kultūrininkų, kurios ir kurie su dideliu pasiaukojimu dirba lietuviškosios kultūros darbą.

Tautinė kultūra yra kiekvienos tautos gyvybė. Silpnėjant tautinei kultūrai, silpsta ir tautinė sąmonė.

Mūsų kultūros darbininkai yra verti didžios pagarbos ir tinkamos paramos. O remti juos turi ne vien mūsų kultūros rėmėjai entuziastai, bet ir visa lietuviškoji bendruomenė — visi lietuviai. Ir remti turi viskuo: savo asmeniniu dalyvavimu lietuviškosios kultūros pasirodymuose, savo pinigu, savo žodžiu, visokiu darbu. Ypač mūsų jaunieji turi daugiau įsitraukti į lietuviškąjį kultūrinį gyvenimą. Jie turi žinoti, kad dalyvavimas lietuviškosios kultūros gyvenime juos išaugins atbaigtais lietuviais. Čia ypač pabrėžtina mūsų jaunųjų meilė lietuviškajai knygai, lietuviškajam laikraščiui, žurnalui ir lietuviškam menui.

Lietuviškosios kultūros stiprumas tremtyje yra mūsų didžioji tautinė atspara.

Ekonominis pajėgumas

Su mažomis išimtimis, lietuviai tremtiniai iš Tėvynės turėjo pasitraukti visiškais beturčiais. Iki išvykdami iš tremtinių stovyklų laisvai gyventi pasaulyje, jie irgi beveik visi gyveno skurdų vargdienio tremtinio gyvenimą. Išemigravę ir pradėję dirbti, jie pradėjo ir ekonomiškai atsigauti (išskyrus tuos, kuriuos ligos, ilgesnis nedarbas ar šiaip kokie nepalankūs įvykiai palietė).

Laisvoje emigracijoje begyveną lietuviai tremtiniai, iš visko atrodo, stengiasi ekonomiškai sutvirtėti. Ir gerai bei išmintingai daro!

Ekonominis lietuvių pajėgumas, teisingai suprantamas, irgi yra viena iš priemonių lietuvybei tvirtai ant kojų laikytis. Dėl to išmintingai elgiasi lietuvių dauguma, betaupydama savo sunkiai uždirbamą pinigą ir nejudamas nuosavybes įsigydama. Tik čia nereikia nueiti į egoistišką šykštumą artimo meilės ir lietuvybės reikalams; rūpintis, kad šitaip kartais neatsitiktų: "Pirkau namą, o pinigus į banką nunešiau — dėl to jums (artimo meilei ir lietuvybei) nieko pas mane nebeliko"... Juk nesugriaunamas gyvenimo faktas, kad niekas neišeina į vargšus dėl to, jog jis atlieka savo ekonomines kaip krikščionies ir lietuvio pareigas artimo meilei ir lietuviškajam reikalui.

Lietuviškajai kovai tęsti ir jai laimėti reikia ne tik dvasinių ginklų, bet taip pat, kad susipratę lietuviai ir ekonomiškai būtų pajėgūs. Dėl to visai sveikas reiškinys, kad lietuviai ugdo darbštumą ir taupumą, besiekdami materialinės gerovės. Žmones išlepina ir nudvasina ne ekonominė gerovė, bet jų dvasinis bei moralinis menkumas, apgaubtas materialine gerove.

Dvasinis lietuvio atsistatymas

Bedirbant ir bekovojant Lietuvos laisvei atgauti, lietuvis neturi pamiršti ir savo dvasinio atsistatymo — neturi išleisti iš dėmesio savo dvasinio atgimimo.

Skaudūs pergyvenimai, gilūs sukrėtimai ir didelis vargas palieka žmoguje žymius pėdsakus.

Lietuviui tremtiniui teko daug ką labai skaudžiai pergyventi ir labai daug ko netekti. Visi šie pergyvenimai stipriai atsiliepė jo charakteryje bei jo dvasiniame gyvenime. Bet jam pradėjus kiek normaliau gyventi, jo pilnas ir rimtas dėmesys turi būti kreipiamas ir į savo dvasinį pasaulį: lietuvis tremtinys turi kopti aukštyn į didesnį ir skaidresnį dvasinį gyvenimą...

Lietuvis tremtinys, ekonomiškai atsigavęs, ir savo dvasiniu tobulėjimu turi neatsilikti ir žengti į priekį.

Religinis ir tautinis idealizmas laikosi kilnia ir tauria žmogaus dvasia.

Jau 10 metų, kaip lietuviai tremtiniai turėjome pasitraukti iš Tėvynės Lietuvos. Tiek karčios kančios, tiek vargo nutekėjo praeitin, o tikslas tebepasiliko tas pats: savo kilniomis širdimis ir visomis jėgomis dirbti Lietuvos laisvei...

Asmenybė yra kentėjimas, ir daugelis, būdami nepajėgūs pakelti savo kančios, geriau nori prarasti savo asmenybę.

N. Berdiajevas

Vilmanta Karečkaitė

KLEVAS IR RUDUO

Gležnai įvėlęs rudą lapą į kregždutės sparną,
Rugpiūčiui išskrendant pamosi!
Bitutei vėlyviausioj rožėj užmigt paliepęs,
Kaip paskutinis spindulėlis lapais klaidžioja, pajausi.

Sulaikęs kvapą, liūdnas girgždančias šakas liūliuosi,
Kai paskutinė lapų puokštė kaip vėliavos pavėjuj plaksis.
Ir nugarmės neatsigrįžę į pakalnę saulės kūdikiai basi;
Viršūnėj vietoj žalios kepurėlės supsis debesys sukilę.

Kaip drebantis vagis, o rudeni, širdelėj nuolatinę vasarą
Sužydusias plaštakes nuo gėlių nurinksi. [išplėšęs,
Žinot žaliam pasauliui, kad džiaugsmas lūpas pabučiavo tik pažaisti!
Žinot, kad džiaugsmas pasisavintas nuvysta kaip žiedai nuskinti!

LIETUS

Laumės juosta. Ant jos debesėlis pasvertas!
Lietus, saulės mostas ir — apraibęs lietutis vėl verkia.
Alpsta gėlės ir miršta sušlapus plaštakė;
Kvėpuoja ir kelias tik lengvas vėjelis nuo tako.

Sninga žvaigždės ir tysta ir blėsta kaip žvakės!
Šoka medžiai. Lapeliai blizga kaip akys!
Kyla ir bėga žolė ant šauniųjų takelių suminta —
Kyla ir bėga širdis, lietaus lašu atgaivinta!

Aldona Baužinskaitė

VASARĄ PALYDINT

Varčiau kalendorių ir pamačiau — praėjo vasara.
Kažkur, žinau, žydėjo gėlės begale spalvų,
O aš tik šiandien pamačiau. Ir gailiai karštą ašarą,
Lyg paslėptą rasos kristalą iš pavogtų saulėlydžių tylių
Nuo knygos puslapio keistai suvirpusia ranka
Nubraukt norėjau nusigręžusi, slapta.

Negaila vasaros — bandžiau įtikinti save,
Ir nužydėjusių žiedų nerinksiu knygon anei vieno.
Gal daug dar vasarų su lapais kris mieste,
Ir negyvom spalvom ir negyvom gėlėm dabinsis dienos...
Daug vasarų ateis — kartoju garsiai tartum aidas,
Ir tiktai sau tariu tyliai: praėjusios taip gaila...

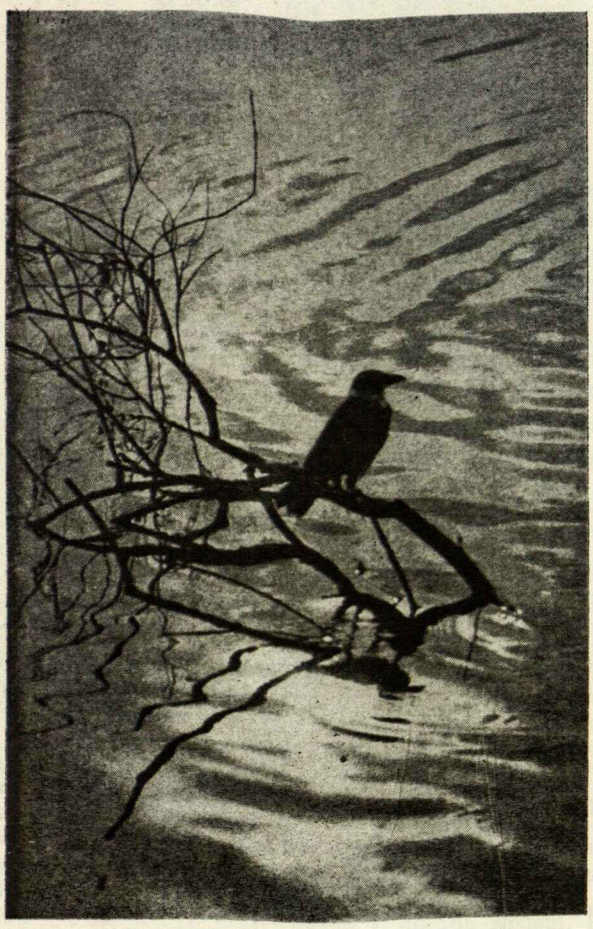

NERIMA NARUTĖ

ŽEMĖS PASAKA

Pasiklausyk, kaip šlama vėjas,
Kaip alpsta putino žiedai,
Ir smuiko stygomis atėję
Rymoja liepos vakarai.

Pasižiūrėk, dangus ir jūra
Linažiedžių plačiam bare,
Kaip laikas laimę buria,
Giliai paslėpęs ežere.

Pažvelk, ramunėm austas takas,
Plati erdvė jaunoj širdy —
Nakties šešėly beržai šnekas,
Kasas išprausę pilnaty.

Matai — saulėleidis patvinęs,
Ištiškęs vynuogių rasa;
Maldoje žvaigždės vakarinės —
Tau žemės pasaka visa.

NEMUNU PLAUKIA RUDUO

GALINA MACELYTĖ

In memoriam

Susitiko jos viršum vandenyno. Dvi vėlės klajūnės, be veidų, be kančios. Jos suposi ant bangų ir pasiilgusiais pirštais lietė viena kitos randus. Karo jau seniai nebebuvo — jis praėjo kaip audra, ir dabar buvo tylu pasaulio miške. Nulaužti medžiai gulėjo nebylūs ir padriki, veidais prie žemės prisiglaudę. Lyg prie motinos krūtinės sugrįžę... O tie, kur buvo tik palenkti, vėl atsitiesė ir greitai užmiršo audrą. Jie užmiršo baimę. Ir vėl buvo giedra, o vaivorykštė tiesėsi danguose. Atėjo laikas su grėbliais, sugrėbstė lavonus vienon krūvon, kaip nukritusius rudenį lapus. Ir vėl žemės grindys buvo švarios.

Ta praeitis yra mūsų ateitis. Ateitis — dviejų permatomų vėlių dabartis. Jos buvo be veidų ir suposi ant bangų. Jos neturėjo lūpų, bet jų akys kalbėjosi. Didelės akys, kuriose matėsi visi praėję metai.

— Pažvelk — čia mano kapas. Aš taip bijodavau vandens, o jie mane į jį nuleido. Dabar ten kažkur gilumoje guli mano širdis, lūpos ir plaukai. Tu visa tai mylėjai, ar atsimeni? Aš tau jų nerodysiu dabar. Tos lūpos pasenusios ir nusvirusiais kraštais, o plaukai be spalvos. Kodėl tu neatėjai pas mane anksčiau? Jie buvo gražūs tada... O dabar jau nesvarbu...

— Aš tavęs taip ilgai laukiau, bet tu vis gyvenai. Man buvo šalta, visada šalta — ir naktį, ir su draugais, kurie tylėjo. Mes visur buvom kartu. Kartu ir pavargom, ir sustojom kartu. Tada taip reikėjo tavęs...

— Aš su tavim...

Dvi vėlės su didelėm akim nusileido ant laivo, kuris palengva plaukė į rytus. Ant denio stovėjo žmonės ir laukė dienos. Vėsus dvelkimas nuo bangų gaivino jų kaktas. Tarp gyvųjų vaikščiojo mirusieji ir lietė juos savo permatomais pirštais.

— Kas jie, kurių veidai taip panašūs? Jie keisti, šitie žmonės, kurie dar gyvena. Jų rūbuose matosi kasdienybė, o veiduose — sotumas. Iš jų akių žiūri klausimas. Kas jie?

— Tai tie, kurie save vadina tavo broliais ir seserimis. Jie visi plaukia tau paminklo statyti. Ir aš buvau viena iš jų, tik mano širdis pavargo per anksti. Jie sakė, kad tai nuo jūros siautimo. Bet jie nežinojo, kad aš sirgau nuovargiu. Aš pavargau nuo ilgesio ir laukimo. Visą laiką tartum bėgau ten, kur jie dabar plaukia.. Bet mano kojos nejudėjo iš vietos. Tik širdis bėgo, ir kai jau viskas buvo taip arti, jis nugalėjo — nuovargis... Eime... Kodėl tu man leidai tave palikti tada?

Tu negalėjai likti, tu nenorėjai. Atsimenu, tada naktimis jau aiškiai girdėjosi nejaukus griaudimas. Nejauku buvo namuose, nejauku širdy, ir taip ilgu be tavęs. Ir vieną neramų vakarą tu atėjai pas mane sodo takeliu Tu nešei kuprinę ant pečių ir sakei, kad rasoj sušlapinai kojas. Aš jas nušluosčiau tau tada— juk tu atėjai pas mane sodo takeliu. Tavo šviesus plaukai lietė siaurą, baltą veidą, o man buvo lengva ir sunku.

— Mes vaikščiojom laukais ir kai grįžom, mano plaukai buvo išdraikyti. Tu žiūrėjai į mane ir tylėjai. Ką tu galvojai tada?

— Aš norėjau, kad tu išvažiuotum. Aš bijojau tavęs ir to džiaugsmo, kurį tu man teikei. Norėjau susisupti tame džiaugsme ir amžinai jame miegoti, bet negalėjau. Tu sakei — atvažiavau, kad drauge tuos laukus paliktumėm. Ir aš tau atsakiau, kad...

— ... tu lieki. Tu stovėjai ten šalia manęs, rimtas ir liūdnas, ir sakei, kad aš turiu viena važiuoti. Aš nesupratau tavęs, ir tu kalbėjai apie savo pasiryžimą, apie pareigą, pasišventimą, idealus. Kokią tu teisę turėjai paaukoti mūsų ateitį idealams? Jų vistiek niekada negalima pavyti — jie greitesni už mus. Kaip tu galėjai užmiršti mūsų idealą — gyvenimą drauge? Svajomis buvai pripildęs mano mintis, visas dienas. Jos turėjo tapti tikrove. Jos negalėjo būti nutrauktos pusiaukely į išsipildymą. Aš taip troškau ramybės, saulės, taip norėjau auginti rausvus, apvalius kūdikius. Bet tu — tu atitraukei juos nuo mano krūtinės dar jiems negimus, ir aš išvažiavau su tuščiom rankom. Kodėl? Argi tu tikrai manei, kad išgelbėsi ką nors savo pasilikimu? Jų tiek daug — tai lavina. Tu vienas — juokingas savo nykštukiškame užsispyrime! Tai buvo savižudystė! Argi Dievas leido save žudyti — sąmoningai, apgalvojus? Kokią tu teisę turėjai paskirti save mirčiai, žinodamas, kad jau nebepriklausei vien tik sau? Tu buvai herojiškas, nemaloniai herojiškas mums visiems, kurie tave palikom. Bet ar tu manai, kad ir aš tų laukų nemylėjau? Namai ten gi mano. Tik nebylūs lavonai jiems nebūtų padėję — reikėjo gyvybės, atvertomis akimis gyvybės.

Kodėl tu nevažiavai su manim?

— Aš galėjau važiuoti. Turtingame, pasisotinusiame pasaulyje auginti rausvus, sočius kūdikius, kad jie, savo ruožtu, leistų daugiau tokių, kaip jie patys. Ir visi jie veržtųsi savo laimėn. Bet kas ji? Ar tu būtum galėjusi savo meile užmerkti man akis, ištrinti prisiminimus, neleisti nuolat grįžti neramiomis naktimis į tą juodą, paliktą žemę.

Aš neprašiau tavęs, kad liktum su manim, bet kodėl tu nepasiūlei pati? Man tada taip reikėjo tų tavo žodžių — aš su tavim. Aš laukiau jų, tave stotin lydėdamas, su tavim atsisveikindamas. Turbūt, laukiau jų dar vis ir nutolstantį traukinį akimis sekdamas. Mano kojos buvo sunkios, o tu važiavai į savo laimę. Tu nematei prasmės mano laimės supratime, aš — laimės tavo prasmės supratime. Kodėl mes taip prasilenkėm, brangi?

— Tada, traukinio vežama tolyn, aš jau pradėjau grįžti pas tave. Mes visi bėgom nuo kažko. Mūsų akys buvo alkanos ir pilnos baimės. Tik kai patekom į naująjį pasaulį, palengva užmiršom visa tai. Atsirado kitoks alkis — gyvent, gyvent! Mes puolėm į laimę ir graibstėm ją saujomis, glėbiais. Ta laimė buvo baisi savo ėdrume. O, mes ir tave prisimindavom! Mes ruošdavom tau minėjimus. Juose buvo daug kalbų, nuobodulio ir susiglaudusių porų prie klaikios šokių muzikos. Visko ten buvo, tik tavęs ne. Kur tu buvai tuomet, kur?

— Mano kojos darėsi vis sunkesnės. Aš pavargau nuo kraujo, šalčio, nevilties. Nieko daugiau nebuvo. Nieko. Tik ašaros ir kraujas. Kur jūs taip ilgai užtrukot? Argi jūs nežinojot, kad herojus yra valandos kūdikis? O praėjo juk metai, daug jų, ir kai atėjo laikas skirtis su visa ta kančia, aš buvau pavargęs, bet nenorėjau skirtis. Tu nežinai, kaip galima pamilti savo kančią... Aš nenorėjau jos netekti. Gal todėl, kad bijojau nežinios, o gal dar vis tikėjausi, kad dar vienas žingsnis, dar vienas atodūsis, ir bus šviesu. Bet turėjau sustoti, ir jie visi aplink mane sustojo — mes patys užspaudėm sau akis... Sunku buvo ir gaila. Sunku nematyti savo darbo vaisių. O mes juk dirbom. Iš kraujo ir sustingusių ašarų kūrėm laisvę... Aš miriau su tuščiom rankom. Tiek metų, tiek metų...

— Mes abu. Bet dabar — dabar mes laisvi! Aš nebejaučiu nuovargio, o tau nebeskauda žaizdos. Nebėra daugiau išvažiuojančių traukinių nei šaltos žemės, nėra ilgesio nei laiko. Tai buvo tik viena trumpa, vargianti naktis. Žiūrėk — jau brėkšta! Bus diena netrukus, ir ji niekad nesibaigs. Ir mes kartu. Ar matai, kaip rytmečio šviesoje išryškėja tavo darbų kontūrai? Eime. Palikim mes juos, savo gyvuosius draugus. Tu man parodyk savo kūrinį, ir aš žinosiu tada, kaip mano laimė galėjo atrodyti. O paskui mes grįšim ir pasitiksim gyvuosius, ir žiūrėsim, kaip jie žemę bučiuos. Kur tavo kapas?

— Ant Nemuno kranto. Ten dabar ruduo...

— Skriejam. Ten tavo širdis ir žaizdos, ten mano pirma ašara ir šypsena...

— Eime namo...

— Namo...

-o-

Ta praeitis bus mūsų ateitis. Šiandien mes jos nematom ateinant, bet ji tiesia kelius ir stato mums namus. Ji stovi ant aukšto kalno ir mato mus artėjančius į savo būties išsprendimą. Kiek metų dar, dienų, minučių?...

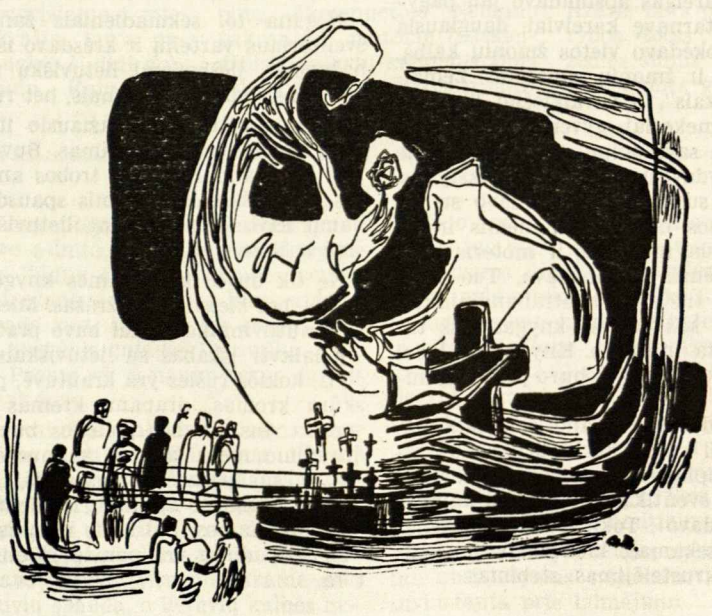

Piešinys G. Botyriaus

PR. PAULIUKONIS

KAIP RUSAI GAUDĖ KNYGNEŠIUS

Justinas Kulys, vienas iš ano meto knygnešių, dabar gyvenąs Chicagoje.

Nuotr. B. L.

Rusų valdžia nesitenkino vien išleistais spaudos draudimo įsakymais, ji rūpinosi, kad tie įsakymai būtų vykdomi. Uolūs Rusijos caro tarnai metėsi su daug didesniu uolumu ir karštesniu užsidegimu drausti lietuvišką spaudą ir persekiojo jos platintojus—knygnešius, negu reikalavo įsakymas.

Rusiškoji administracija

Kad aiškiau suprastume to meto lietuvių kovą su rusinimu, tenka nors trumpai susipažinti su visa rusiškos valdžios organizacija Lietuvoje. Tvarkos žiūrėjo administracija, kurią sudarė general-gubernatorius, gubernatoriai, apskričių viršininkai (sprauninkai), pristavai, urėdnikai ir eiliniai policininkai—žemsargiai. Šalia tos valdžios lygiagrečiai veikė politinė policija—žandarmerija. Rusijos imperija buvo suskirstyta saugumo rajonais, kuriem vadovavo rajonų viršininkai. Didesnė Lietuvos dalis priklausė Vilniaus saugumo rajonui, o Užnemunė Varšuvos. Toliau ėjo apskričių ir pasienio rajonų viršininkai. Lietuvoj buvo trys pasienio rajonai: Gargždų, Jurbarko ir Kybartų. Kiekvienas žandaru viršininkas turėjo savo valdžioje po keliolika žandarų ir civiliai persirengusių seklių. Prie to veikė neribotas slaptųjų agentų, šnipų, skundikų skaičius. Politinei žandarmerijai talkininkavo gelžkelio žandarmerija, panašiai suorganizuota kaip pirmoji.

Be to, kontrabandai gaudyti buvo suorganizuotas akcizininkų kadras. Jų pareigas apsiimdavo jau pagyvenę, kariuomenėje atsitarnavę kareiviai, daugiausia vietos išgamos, kurie mokėdavo vietos žmonių kalbą, žinodavo vietas, žmones ir žmonių papročius. Žemaičiai juos vadino "liubrikais", o suvalkiečiai "šmekeriais". Liubrikai, arba šmekeriai, gyveno miesteliuose ir kaimuose ir, turėdami savo šnipų, sugebėdavo prie žmonių prieiti. Jie lankydavosi į vestuves, krikštynas, išleistuves, pabaigtuves, susirinkimus, gerdavo su visokiais vagišiais ir žemos moralės žmonėmis ir vis šnipinėdavo. Mažus vaikus, merginas ir moteris įvairiais viliojančiais dalykėliais pirkinėdavo. Tuo būdu jie daug sužinodavo ne tik apie kontrabandininkus, bet ir apie knygnešius: kas gabena knygas, kas tas knygas platina, kas perka ir skaito. Knygnešiai labai nekęsdavo šmekerių ir liubrikų, nes buvo pavojingiausi jų priešai.

Krašto policijai ir žandarams savanoriškai talkininkavo mokyklų mokytojai rusai, kurie brukdavo vaikams graždanką bei šnipinėdavo valdžios naudai, ir provoslavų dvasiškiai — šventikai (lietuviškai kaimiečiai juos "popais" vadindavo). Tokiu būdu, kiekvienas lietuvio žingsnis buvo sekamas, kiekvienas jo žodis klausomas, kiekvienas krustelėjimas stebimas.

Pasienio sargybos

Prie Prūsų sienos tuo laiku buvo trys sargybų linijos, "kordonais" vadinamos. Pirmasis kordonas buvo prie pat sienos, antrasis už dviejų kilometrų toliau nuo sienos ir trečiasis dar toliau už 5—7 klm. Teisėtai su leidimais einančius iš Prūsų pirmam kordone visus krėsdavo ir tikrindavo, ar nesineša kontrabandos. Kituose kordonuose kaip kam pakliūdavo. Slaptai per sieną pereiti buvo ne taip lengva, reikėjo gero patyrimo ir vietovių pažinimo. Sargybiniai, pastebėję bėgančius per sieną, šaudydavo, pagautus mušdavo, kankindavo ir atiduodavo teismui, o knygas atimdavo ir siųsdavo į Vilnių, kur jas degindavo.

Ko rusai nepagaudavo prie sienos, tai ieškodavo po kaimus, pakelėse krėsdavo praeinančius ar pravažiuojančius, ieškodami lietuviškų knygų. Įtariamus knygnešius dažniau krėsdavo nakčia, tikėdamiesi užklupti nepaslėptą spaudą. Suradę lietuvišką knygą, atimdavo, knygos savininką areštuodavo, tardydavo, mušdavo, kankindavo, norėdami daugiau iškvosti, sodindavo į kalėjimus ir tremdavo į Rusijos gilumą ar į Sibirą.

Dienos metu ir gi darydavo kratas. Kai tik žandarai su policija kur kaime pasirodydavo, visi, kas tik turėdavo lietuviškų knygų, griebdavo jas slėpti, jei jos nebūdavo dar iš anksčiau paslėtos. Kadangi buvo valdžios uždraustos ir slaptos kaimo mokyklos, tai žandarai dažnai ieškodavo ir slaptų mokyklų.

Negana to, sekmadieniais žandarai stodavo prie šventoriaus vartelių ir krėsdavo išeinančius žmones iš bažnyčios, ieškodami lietuviškų maldaknygių. Moterys jas slėpdavo po sijonais, bet rusai ir ten rasdavo.

Kartais užtekdavo mažiausio įtarimo, kad žmogus būtų krečiamas ir suimamas. Buvo net tokių atsitikimų, kad žandarai, radę trobos antralangius užklijuotus lietuviškomis raidėmis spausdintu popieriu, įtarė namų savininką skaitant lietuviškus laikraščius, suėmė ir įkišo į kalėjimą.

Ne tik buvo draudžiamos knygos lotyniškomis raidėmis, bet kiekvienas užrašas. Miesteliuose ir miestuose krautuvininkai žydai buvo pratę prie savo krautuvių laikyti iškabas su lietuviškais užrašais, nurodančiais, kokios rūšies yra krautuvė, pav. geležies kromas, skūrų kromas, drapanų kromas ir t. t. Uždraudus spaudą, tos iškabos policijos buvo nuimtos. Spaudos draudimo metu žmonės kaimuose pradėjo iškabinėti lentas su lietuviškais užrašais, nurodančiais kaimo vardą, valsčių ir apskritį. Tos lentos taip buvo policijos nupėšiamos. Dėl tokio rusų žandarų smulkinimosi Vincas Kudirka yra parašęs "Cenzūros klausimo" satyrą.

JIS GYVAS

V. KAVALIAUSKAS

Dainavos šalies šauklys (K. Šimonio pav.)

Žinojome — Vincas Krėvė mirs. Tačiau niekad apie tai nekalbėjome. Ir galvoti, rodos, vengėme. Mintis, kad šis galingas ir šakotas mūsų literatūros ąžuolas gali kada nors mus palikti — buvo nemaloni, nejauki.

Ir štai liepos 7 d. atsikėlę žiūrime, dairomės — jo nėra. Matome didelę didelę spragą mūsų literatūros horizonte. Nuleidžiame galvas, nuliūstame ir susimąstome. Jaučiamės, lyg senasis Lapinas, nukirtus Grainio liepą. Rodos, ir gyventi pasidaro sunkiau ir tamsiau.

Mintimis sugrįžtame į mieląjį dzūkų kraštą, kuris pagimdė ir užaugino šį didį mūsų žemės sūnų. Kaip gera. Čia mes vėl su Krėve. Saulėleidžiais klausomės dzūkių mergaičių dainų aidėjimo ir su ilgų vakarų pasakomis paskęstame praeities gyvenimo tyliose simfonijose, liūliuojamose "Dainavos šalies padavimų". Juodose sutemose atgyja piliakalniai, ir iš amžių tolumų padvelkia tautos praeities dvasia. Toli toli pradeda brėkšti, ir ten, kur naktis susitinka su rytmečiu, susiformuoja Šarūno siluetas, pagaliau pasirodo ryškus Skirgailos veidas...

Ankstų rytą išgirstame skerdžiaus ragą ir Liškiavos pilies papėdėje sutinkame senį Lapiną. Akmenuotoje Nemuno pakrantėje matome išsiskleidžiusią jo avių kaimenę. Dulkėtu vieškeliu, apsirišusi marga skepetėle, nuskuba Merkinėn Marcelė atsiteisti Kušliui už pavogtas silkes. Pačiame vidudieny, kada ir visa gamta, rodos, susikaupia Pakylėjimo momentui, išgirstame taukšint kirvį. Tai Dvainis, keršydamas Dievui, sekmadienį kerta medį. Toliau pamatome bobutę, nuo ryto ligi vėlaus vakaro vis bebėgančią, beskubančią. Ir dar daug daug pažįstamų veidų, rodos, kasdieniškų ir paprastų, bet gyvų ir individualių sutinkame Subartonių kaimo apylinkėje.

Jie visi gyvi. Jie nemirė, kaip nemirė lietuvių literatūros gyvenime ir pats Vincas Krėvė, nors paskutinis jo kūrybos žodis — "Dangaus ir žemės sūnūs" ir yra jo genijaus gulbės giesmė.

Nors daug lietuvių nukentėjo dėl draudžiamos spaudos, daug knygų buvo atimta, tačiau žymiai daugiau buvo išplatinta. Tarp liūdnų skaudžių spaudos persekiojimo valandų pasirodydavo ir vienas kitas atoslūgis. Būdavo metų, kada rusų valdžia lyg truputį atleisdavo savo reples, kuriomis gniaužė lietuvišką žodį, bet tai tik trumpam. Paskui vėl iš naujo viskas dar su didesniu įkarščiu užvirdavo.

Neišmintingas rusų valdžios įsakymas turėjo negabius ir dažnai menkos moralės valdininkus. Rusam sekėsi ten, kur jie galėjo pavartoti brutalią savo jėgą, kumštį, bet kur reikėjo gudrumo, sumanumo, ten jie lietuvių buvo apstatomi. Rusai, persekiodami lietuvius, dažnai pasirodydavo labai mažai pažįstą lietuvius, nesiorientuodavo lietuvių visuomeniškame veikime. Persekiojo lietuvių spaudą, o lietuvių kalbos nemokėjo, nesuprato draudžiamų raštų turinio, lietuviams tuo būdu dažnai pavykdavo rusus apgauti, raštą policijos draudžiamą raštą pakeisti visai nekaltu. Rusų valdininkai mėgo kyšius, daugelis lietuvių, su draudžiamomis knygomis patekę į policijos rankas, išsipirkdavo. Daug policininkų buvo, kurie darydavo kratas, norėdami gauti kyšį. Pasienio sargybiniai per ilgesnį laiką visai artimai susigyvendavo su vietos lietuviais ir už tam tikrą atlyginimą praleisdavo spaudos nešikus. Tarp daugelio rusų persekiotojų atsirasdavo vienas kitas ir visai žmoniškas asmuo, kuris suprasdavo lietuvių kovą ir jiems net padėdavo. Žinoma, tai buvo labai reti atsitikimai.

Visos tos lengvinančios aplinkybės ir lietuvių griežtas nusistatymas nepasiduoti rusinimui privedė lietuvių tautą prie laimėjimo.

BR. KRAKAUSKAS

MANO MIŠIOS

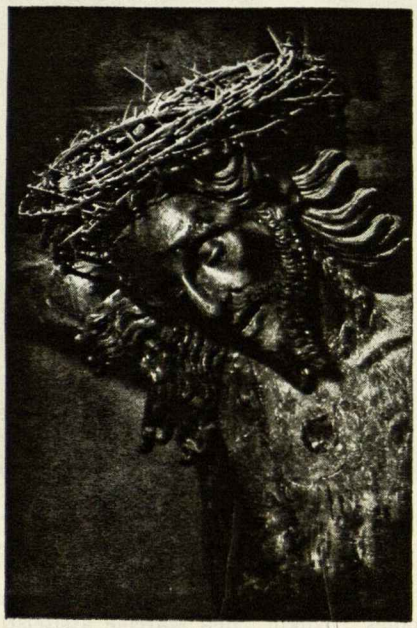

Introibo

Dieve, atėjau į Tavo namus. Nuodėmėm esu sutepęs savo rūbą ir nedrįstu priartėti prie Tavo altoriaus. Žinau savo nuodėmių juodumą; turėdamas Tavo duotą man laisvą valią, dvejonės valandą pasirinkau nuodėmę; pasilikęs su aplankiusiais menėje, Tave paprašiau išeiti į mano namų prieangį. Tave, kuris esi Meilė, mano, visatos, gyvybės ir egzistencijos priežastis.— Tau lemiant, nė sekundei nesustodama plaka mano širdis, ir aš degu.

Nuodėmės slegia mano pečius, ir aš nedrįstu priartėti prie Tavęs arčiau ir pažvelgti į Tavo veidą, nors žinau Tavo meilės akių žvilgsnį ir Tavo begalinį atlaidumą. Lenkiu galvą ir iš širdies šaukiu: "Mano didžiausia kaltybė!"

Garbė Dievui aukštybėse

Viešpatie, kiek mažai pajėgiu suprasti Tavo begalinį, nuotabų dieviškumą, kai regiu Tavo lėmimą ir menkiausios būtybės atodusiui, kai matau nubrėžtą Tavo visatos makro kūnams kelią, bandau suvokti paskiros, nedalomos mažiausios medžiagos dalelės mažumą, joje sukauptą jėgą ir erdvės didumą, per kurią mus pasiekia vis dar naujos Tavo žvaigždžių šviesos. Ir viską Tu, Dieve, vienu metu regi ir kartu lemi, anot poeto: "Esi ir upelio čiurlenime ir žvaigždžių takuos. Esi tas, kuris gyvent pažadini leliją, kuris laukus šilkais ir kalnus sidabru apdailinai, kurio alsavime numirę kėlias ir ligonys gyja ..." Lenkiuos prieš Tave, garbinu Tave, džiaugiuos Tavo garbe, dėkoju už viską Tau!

Per Evangeliją

Gera naujiena, naujas žodis, iš Tavęs per Tavo Sūnų atėjęs pas mus, per amžius nepaseno, kuris visuomet yra naujas, šviežias, gaivinantis tai visiems laikams ir visiems žmonėms. Kančios ženklu ženklinu savo jutimus, kad suprasčiau taip, kaip turiu suprasti.

Tikiu

Tikiu Tave, Dieve, kuris be pradžios, bet nuo amžių esi, kuris iš nieko sutvėrei viską ir į save panašų žmogų. Kuris leidai savo Sūnui gimti iš nekalčiausios žemės Mergaitės, kad Jis taptų auka už mūsų piktybes.

Dievo Sūnau, tikiu Tave, kuris gimei iš Marijos nuo saulės ir vėjo suskeldėjusioj laukų prakartėlėj, sužibai nauja žvaigžde žmonijai. Dar vaikas būdamas mokei mokslininkus, duodamas naują dieviškąjį mokslą, naują nesuvoktą šviesą. Tu gydei aklus ir pūvančius, prikėlei iš mirties jauną našlės sūnų, apgynei nuo akmenų nusidėjėlę, mokei tiesos ir meilės, o šventėms minia pasirinko Barabą paleisti, o Tau reikalavo mirties.

Kai trys moterys atjo kvepalais nešinos prie Tavo kapo, Tu jau buvai nugalėjęs mirtį, piktąjį. Aleliuja! Tu Karalių Karalius iš aukštybių valdai šviesą ir meilę.

Šventas, Šventas, Šventas!

Girdžiu aidint Šventas, šventas ... Mistiniu būdu Tu, Jėzau, tikras, gyvas ateini pas mus. Čia pat, Dieve, Tu esi po taip paprastu pavidalu duonos ir vyno. Čia pat, arti jaučiu Tave, Visagali, klaupiuos ir garbinu Tave. Prašau atleisti mano užgauliojimus Tau ir maldauju Tavo malonių. Neleisk, Jėzau, kad šiuo metu šaukęs sieloje Hozana, rytoj žiauriai kalčiau Tave prie kryžiaus.

Komunija

Per Confiteor, nusižeminimą ir liūdesį išpuošiau Tau, Dieve, buveinę ir kviečiu užeiti, jei esu vertas. Turiu viltį, nes žinau Tavo begalinę meilę ir atlaidumą. Tu jau ateini tikras, gyvas, didis Dievas!

Kokia laimė, kai mano kūnas yra Tau pastogė, kai jaučiu Tavo kraujo srovę manyje. Jėzau, Tu dabar arčiausiai manęs leisk prašyti Tavęs. Pažvelk į mano tėvynę, kur mano jauni broliai už laisvę ir už Tave savo krauju laisto miško samaną, laukų gėlę ir arimus. Kur motinos, netekusios vaikų, per naktis nesumerkia akių nuo šūvių ir gūdaus namų sargų lojimo ir kruvinų dangaus pašvaisčių. Išgirsk, Dieve, kalėjimuose kankinamųjų laužomų kaulų braškėjimą, išgirsk jų žvėrišką kančios staugimą! Palengvink kančią, kad iki laisvės dienos ištvertų sesuo šaltam Altajuje. Prašau Tavęs malonės mirusiems. Tu, Jėzau, išklausei Sibire mirusios motinos maldas. Tu jai suteikei tai, ką žadėjai per Mariją Alacoc. Ji tėviškės seklyčios kerčioj puošė Tavo švenčiausios Širdies paveikslą, vaikus, laukus ir namus paaukojo Tau.

Laiminant

Aukščiausias Dieve, pabuvau Tavo pastogėj, buvau liudininkas atkartojamos Tavo Sūnaus aukos. Išeidamas, dar kartą prašau tėvynei laisvės. Neleisk nutraukti gyvybės sfūlo gyventi norinčio jauno partizano. Suteik malonių tiems, kuriuos labiausiai myliu.

Išeinu vėl į dienos minią, jos rūpesčius ir pavojus sielai ir kūnui. Tebūna Tavo angelo žingsniai su manimi. Pasitikiu Tavo gerumu, nes esame Tavo rankoje. Tavo valiai atsiduodu ir pasitikiu Tavimi šventai!

Nepamirškite, kad sveikata taip pat yra Dievo dovana, kurią labai reikia branginti.

*

Pasižadėjau jokios tautos, jokio žmogaus neapykantos neįsileisti į širdį, pažadėjau visiems lygiai tarnauti, kad ir kažin kiek nemalonumų patirčiau.

Arkiv. J. Matulaitis

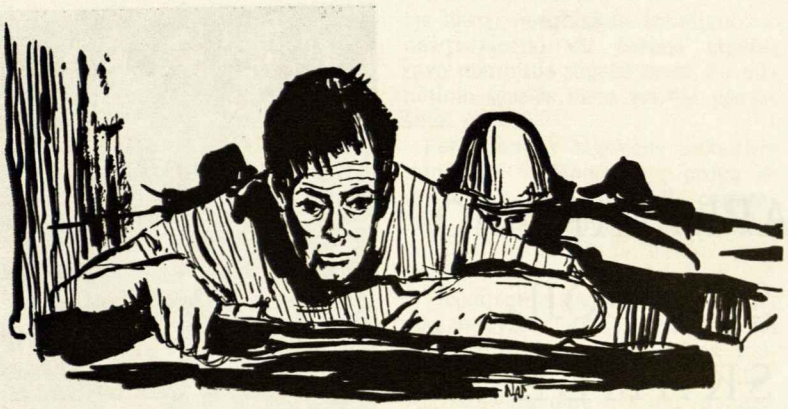

LIEPSNOJO PAMŪŠIO SODYBOS

VLADAS RAMOJUS

VYR. LTN. PETRO BRATĖNO MIRTIS PRIE MŪŠOS

(Dešimtmečio sukakties proga)

"Ateities" nr. 5 kun. J. Petrėnas gyvai ir romantiškai aprašė mūsų tautos poeto Bernardo Brazdžionio jaunąsias dienas Biržuose. Tarp suminėtų artimiausių B. Brazdžionio draugų-ateitininkų mano mintys sustojo ties Petro Bratėno pavarde, anot kun. J. Petrėno, atstovavusio karinius mokslus ir asistavimą "dailiajai lyčiai". Jis, baigęs Biržų gimnaziją, realizavo savo svajones, tapo karininku ir 1944 m. liepos 29 d. žuvo kaip partizanas. Šiemet sueina dešimtmetis nuo vyr. ltn. Petro Bratėno mirties. Ta proga, kun. J. Petrėno paprašytas, ryžtuosi nušviesti tas aplinkybes ir aprašyti kautynes, kurių metu žuvo anas energingas karininkas, nes man paskutiniąją dieną buvo lemta būti jo jungtinio dalinio eilėse ir tas kautynes išgyventi.

-o-

1944 m. liepos 28 d. rytą apie 80—100 vabalninkėnų, išvargę ir išsisėmę po vakarykščių kautynių Pušalote ir Joniškėlyje, apsistojom Saločių valsčiuje. Padėtis buvo sunki, tiesiog kritiška. Jau beveik visos vietovės aplink Saločius buvo bolševikų rankose, ir jų smaigaliai artėjo prie paskutinės dar neužimtos vietovės—Saločių miestelio. Kitos išeities nebebuvo, kaip tik išsisklaidyti ir, perėjus bolševikų pozicijas, įsijungti į partizaninę veiklą. Sunkus ir pilnas pavojų kelias buvo prieš akis.

Prieš išsiskirstant užsukę į Saločius, radome vyr. ltn. P. Bratėno vadovaujamą stiprią vietinę įgulą, būrį skapiškėnų ir net vyžiuoniškių. Visi jie atrodė energingi, tvirtai apsisprendę ir drąsiai žvelgė į rytojų. Bratėnas mūsų karininkams papasakojo, kad jie net pasiryžę stoti į atviras kautynes su priešu ir laikytis tol, kol bus galima ir, nebesant kitos išeities, drauge laužtis Biržų girios link. Mums buvo pasiūlyta prisijungti prie jų. Buvome neblogai ginkluoti ir, aišku, būtume sustiprinę Bratėno smogiamąją jėgą. Tačiau mes Bratėno pasiūlymą atmetėme. Prieš keletą dienų, liepos 25, buvome pakilę į Aukštaitijos "išlaisvinimo" žygį, buvome pasiekę net Pušalotą, tačiau nuo bolševikų gavome tokios pylos, kad be didelio būrio žuvusių kiti vos galvas išnešėme.

Atsisveikinę su Bratėnu ir jo vyrais, patraukėm Pabiržės link, kur vieno kaimo krūmuose įvyko paskutinis prieš išsiskirstant vabalninkėnų būrio likučių pasitarimas. Bolševikai nuo mūsų buvo už 2—3 km. Aplink šaudė, ir sproginėjo sviediniai.

Pasitarimams tebevykstant, mus atsivijo kelių salotiškių lydimas wehrmachto pulkininkas Walter. Pasisakė esąs austras, katalikas, liepos mėn. pradžioje su savo daliniu gynęs sostinę Vilnių. Jo dalinys beveik visas žuvęs, tik keliolikai vyrų su pulkininku pasisekę prasimušti iš Vilniaus ir pasislėpti Saločiuose. Jis siūlė visiems kartu laužtis į Biržų girią. Mūsų tarpe a t s i rado nuomonių skirtumas. Branduolys su trimis mūsiškiais karininkais pritarė pulkininko planui, bet apie 30—40 vyrų pasiliko prie ankstyvesnio nusistatymo ir patraukė savo keliais.

Mums sugrįžus į Saločius, Bratėnas apsidžiaugė. Jis buvo nusprendęs nesileisti į kautynes prie Saločių, bet veržtis į Biržų girią ir susijungti su kitais partizanais. Bratėno žvalgyba visur gerai veikė, ir buvom užtikrinti, kad staigaus priešo užpuolimo tikrai nesulauksim. Esą, bolševikai nejudėsią pirmyn tol, kol negausią didesnių pastiprinimų. Žygis į Biržų girią buvo numatytas liepos 29 d. ankstų rytą.

Piešinys Nijolės Vedegytės

Beje, ar žvalgyba apsiskaičiavo ir nepastebėjo, ar raud. armija greičiau susikoncentravo ir pajudėjo, bet tą valandą, kada turėjom pajudėti Biržų girios link, priešas apgulė Saločius. Atsipalaiduoti jau buvo per vėlu. Nieko kito nebeliko, kaip tik stoti į kautynes, alinti priešą ir, jam apsilpus, bandyti atsipalaiduoti.

Į kautynes stojom apie 300 partizanų ir keliolika vokiečių. Bratėno planas buvo greitai išdirbtas. Partizanai išsidėsto ir apsikasa dešiniajam, aukštam Mūšos krante prieš Saločius. Vokiečiai su kulkosvaidžiais stoja tilto ginti, į kurį, aišku, smogs pats stipriausias priešo ugnies svoris. Prie tilto, pavojingiausioje zonoje įsitvirtina ir kautynėms vadovaująs jungtinio dalinio vadas vyr. ltn. Bratėnas.

7 val. 30 min. priešas atidaro ugnį į mūsų pozicijas. Bratėnas perspėja nešaudyti, be kovos priešui užleisti Saločius, kad miestelis liktų nesudegintas, ir priešą prisileisti pačion artimiausion ir patogiausion padėtin. Per pusvalandį priešas užvaldo miestelį ir atsiranda kairiajam Mūšos krante. Prasideda susišaudymas, įsiliepsnojęs į kietas kautynes. Priešas meta jėgą vienur ir kitur, norėdamas forsuoti Mūšą. Partizanai kiekvienu atveju priešą atmeta atgal. Bratėnas bėga per apkasus, kelia vyrų nuotaiką, perspėdamas, kad kai tik bolševikai išsisems, trauksimės. Kautynėms vykstant pulk. Walter užmezgė ryšį su Latvija, ir po valandos latviai pristatė kelias siuntas šovinių. Iki pietų sudužo du stiprūs bolševikų puolimai. Apie 12 val. priešo ugnis žymiai sumažėjo, ir laukėm akimirkos, kada bus įsakyta trauktis. Bet vėl naujas ir staigus puolimas viltis išblaškė. Nuo šiol bolševikai nebeatleido ir visą laiką puolė. Bratėnas su pulk. Walter, matydami beviltišką padėtį, šaukėsi pagalbos iš Latvijos. Apie 4 val. p. p. atvažiavo dvidešimt latvių motociklistų. Išaiškėjo naujas Bratėno planas: mes laušimės į Latviją, atvykę latviai padės dengti mūsų pasitraukimą. Bet po pusvalandžio bolševikai sparnuose už mūsų pozicijų persikėlė per Mūšą, giliai įlindo į užnugarį ir pradėjo mus supti.

Atvykę latviai stojo dengti supimo iš kairiojo priešo sparno. Apie tris valandas dar truko beviltiškos kautynės. Beviltiškos todėl, kad, atkirtus Latviją, nutrūko šaudmenų

(nukelta į 182 psl.)

Didžiausias ir mažiausias Marianapolio stovykloje
Nuotr. V. Maželio

MARIANAPOLIO SODYBOJE SKAMBA DAINOS

SIGITAS LEIMONAS

Rugpiūčio 14 d. iš daugelio Naujosios Anglijos vietovių ir iš tolimesniųjų apylinkių — New Yorko, Baltimorės, Philadelphijos ir net Clevelando — į Marianapolio gražią sodybą suvažiavo būriai linksmų moksleivių ateitininkų. Tai buvo rytinio Amerikos pakraščio moksl. ateitininkų stovyklos pradžia.

Pirmąją dieną moksleiviai praleido susipažindami vieni su kitais ir apžiūrinėdami puikias Marianapolio apylinkes. Vakare įvyko jaukus linksmavakaris — susipažinimo vakaras. Sekmadienio rytą berniukai, kurie visuomet gyvendavo pačiame Marianapolyje, autobusu buvo nuvežti į netoli esantį Putnamo Nek. Prasidėjimo seserų vienuolyną. Ten paprastai nakvodavo mergaitės. Tą dieną ten vyko nepaprastos iškilmės: J. E. Vysk. Flanagan iš vienos seselės kandidatės priėmė iškilmingus įžadus. Po iškilmių buvo sušauktas specialus posėdis, per kurį moksleiviai pasveikino vyskupą ir įteikė jam dovaną: lietuvišką kryžių ir MAS ženklelį, papuoštą tautine juostele.

Kaip ir kiekvienais metais stovykloje turėjome įspūdingą partizanų vakarą. Pradėjome jį susikaupimu koplyčioje, po to su žibintais ėjome prie paruošto partizano kapo, o iš visų lūpų plaukė rožančiaus malda. Kun. Paulauskas tarė jautrų žodį, paskui New Yorko MAS kuopa išpildė gražų montažą. Tą vakarą stovykloje buvo tylu.

Sekančią dieną turėjome meno vakarą, kuriame patys jaunieji parodė savo gabumus. B. Bogutaitė ir D. Pukelytė išpildė baleto šokius, Bostono kuopos moksleiviai pašoko keletą tautinių šokių, pianinu skambino S. Brazdžionytė ir V. Graužinis, savo kūrybos skaitė A. Navikaitė, deklamavo A. Štaraitė ir J. Pauliukonytė. Visi buvo didžiai patenkinti.

Vieną saulėtą popietę susirinkome po didžiaisiais Marianapolio medžiais. Iškilmingoje nuotaikoje ten prisiminėme mūsų naująjį šventąjį — Pijų X. Labai įdomią paskaitą skaitė prof. Kučas, nupasakodamas šv. Pijaus X gyvenimą, darbus ir nuopelnus. Po paskaitos meninę programą išpildė Brooklyno kuopos moksleiviai.

Stovyklautojai klausosi dr. A. Kučo paskaitos apie šv. Pijų X. Nuotr. V. Maželio

Koks nepaprastas sujudimas kilo stovykloje, kai sužinojome, kad bus moksleiviui ateitininkui ruošiamas teismas. Ir štai vieną dieną visi susirinkome į "teismo" salę, kur baisūs kaltintojai (E. Sužiedėlis, L. Reivydas ir R. Pauliukonis) buvo išgalvoję visokių baisiausių moksleivio ateitininko nusikaltimų. Gynėjais buvo K. Skrupskelis, S. Leimonas ir M. Šataitė. Rimti teisėjai sėdėjo aukštose kėdėse: Kun. J. Šeškevičius, stud. E. Marijošiūtė ir stud. D. Brazdžionis. Buvo apklausinėti daugybė liudininkų, parodyta daug iškalbos, ir moksleivis ateitininkas susilaukė rimto įspėjimo pasitaisyti.

Vieną vakarą skyrėme Marijos garbei. Vėl visi susirinkome pas Putnamo seseles. Marijos akademiją atidarė kun. J. Šeškevičius, stovyklos dvasios vadas. Apie Mariją gražiai kalbėjo kun. Cukuras. Užėjęs lietus nesutrukdė minėjimo, ir newyorkiečiai vėl parodė gražius savo meninius sugebėjimus. Po minėjimo seselės visus gražiai pavaišino.

J. E. vysk. B. J. Flanagan tarp stovyklautojų.
Nuotr. kun. V. Paulausko

Stovyklos vadovybė
Nuotr. V. Maželio

Per spaudos atgavimo sukakties minėjimą turėjome retą progą išgirsti kan. M. Vaitkų. Jis papasakojo savo atsiminimus iš tų laikų, kai buvo uždrausta lietuviška spauda.

Paskaitų ir įvairių referatų per visą stovyklos laiką išklausėme per 25. Tikrai daug, — bet reikia atsiminti, kad ir stovykla buvo ilga. Juk stovyklavome net dvi savaites. Per tą laiką turėjome ir įvairiausių konkursų bei varžybų. Visi rodė savo sugebėjimus. Lietuvių literatūros žinojime pirmąją vietą laimėjo E. Sužiedėlis iš Brocktono. Ateitininkiškų žinių konkurse geriausiai pasirodė V. Lušytė iš Bostono. Kiekviena dalyvaujanti kuopa turėjo paruošti vakarais atskirus pasirodymus, kurie vienas už kitą būdavo geresni ir linksmesni. Vienas iš linksmiausių vakarų buvo "didysis laužas", kuriame visi reiškėsi, kaip tik kas mokėjo. Stovykloje išeidavo juokų laikraštėlis "Surudijusi šplka", dažnai ne vieną linksmai įdurdama.

Nepamirškime ir sporto. Pačią pirmąją dieną jau turėjome krepšinio rungtynes tarp stovyklos vadovybės ir stovyklautojų. Laimėjo šį kartą "valdžia" su paču "trumpuoju" komendantu R. Kontrimu. Tačiau vėliau stovykla laimėjo rungtynes prieš iš Bostono atvykusius krepšininkus. Lengvojoje atletikoje gerai pasirodė V. Ramanauskas iš Brooklyno, laimėjęs 100, 250 ir 1000 metrų bėgimus. Turėjome ir futbolo rungtynes, o taip pat ir gražaus komiško sporto pasirodymų.

Kun. V. Martinkus,
Marianapolio stovyklų rengėjas
ir jų viršininkas
Nuotr. kun. V. Paulausko

Visai stovyklai vadovavo ir daugiausia darbo ją rengiant įdėjo stovyklos viršininkas kun. V. Martinkus. Komendantas buvo griežtas ir labai aukštas: tai buvo pats aukščiausias žmogus... stovykloje — stud. R. Kontrimas. Berniukams vadovavo stud. V. Vaitkevičius, mergaitėms — stud. D. Skudžinskaitė. Dvasios vadas buvo kun. J. Šeškevičius — Dėdė Juozas, kas vakarą pasakydamas puikius pamokslėlius dienos užbaigai. Stovyklos meninių reikalų vadovu buvo stud. G. Botyrius. Negalima pamiršti ir tėvo Vaišnoros, M. I. C., kuris nuo ryto iki vakaro rūpinosi, kad stovyklautojams nieko netrūktų.

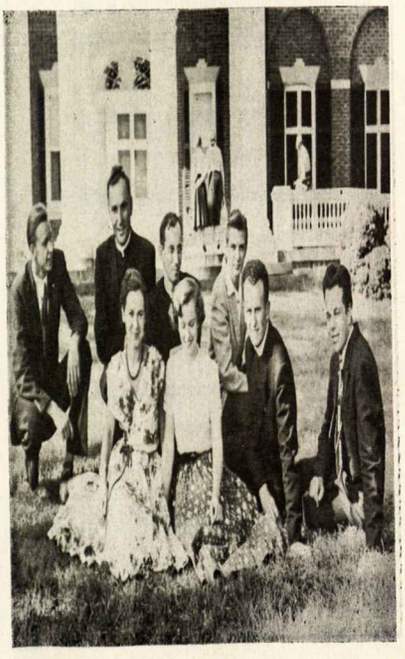

ATEITININKAI BUVO, YRA IR BUS

Min. Eduardas Turauskas, vienas iš pirmųjų ateitininkų, dabartiniu metu gyvenąs Prancūzijoje, savo sveikinimo laiške ateitininkų kongresui Chicagoje aprašo keletą savo prisiminimų iš pačių ankstyvųjų ateitininkų dienų. Manome, jie bus nepaprastai įdomūs visiems "Ateities" skaitytojams.

"Šia proga prisimena pirmoji ateitininkų moksleivių konferencija Kaune 1911 metais, slapstantis nuo rusų žandarų akių. Paskaitininkai: Pranas Dovydaitis, Eliziejus Draugelis, Vyr. organizatorius — Kazys Bizauskas. Gerte gėrėme paskaitininkų mintis, ryžomės tvirtai ir aukštai išlaikyti tuo metu dar simbolišką ateitininkijos vėliavą.

Po 10 metų — didžioji ateitininkų sukaktuvinė konferencija Kaune (1920), jau nepriklausomoje tėvynėje. Dalyvių pilna "Liaudies namų" salė. Didžiulė eisena Kauno gatvėmis į kapines aplankyti a. a. Vytauto Endziulaičio kapo. Nešama iš Louvaino pro Friburgą atgabenta pati pirmoji ateitininkų vėliava — relikvija. Jos nešėjai: Dr. P. Bielskus, Ignas Slabšys ir jūsų tarnas (Ed. Turauskas — Red.)

Kas toje konferencijoje dalyvavo, tas niekad nepamirš to svaiginančio dvasios pakilimo, to entuziazmo ir ryžtingumo. Ateitininkija jau buvo išėjusi į platųjį visuomenės ir kultūros gyvenimo vieškelį.

1927 m. pasakiškasis pirmasis (oficialus) kongresas Palangoje.

Paskui nelemti pogrindžio metai nepriklausomoje Lietuvoje, kurie ateitininkijos ne tik nepalaužė, bet net ir nesužalojo. Prisimenu tuojau po ateitininkų organizacijos uždraudimo aukštesniosiose mokyklose savo pareiškimą vidaus reikalų ministeriui Aravičiui ir Pil. Apsaugos depart. direktoriui Navakui: "Viena tikrai ir tvirtai žinokite: ateitininkai buvo, yra ir bus, nepaisant jūsų patvarkymų..." Tai buvo pasakyta ne iš bravūros, bet iš giliausio įsitikinimo.

Ačiū Viešpačiui, gyvenimas pateisino tą "pranašystę"...

Todėl galite justi ir suprasti, kokių neišsakomu džiaugsmu plaka seno, vieno iš pirmosios kartos, ateitininko širdis, stebint, kaip šiuo, Bažnyčiai ir Tėvynei siaubingu laikotarpiu, ateitininkija tremtyje organizuojasi, buriasi ir ruošiasi ateities kūrybiniam darbui visose srityse laisvos nepriklausomos Lietuvos atstatymui."

Tokias mintis ir pirmųjų darbo dienų prisiminimus atnešė seniesiems ateitininkų veikėjams penktasis mūsų kongresas. Tiesa, jaunoji karta dažnai gal nebepergyvena tokio "svaiginančio dvasios pakilimo", apie kurį rašo min. Ed. Turauskas, tačiau entuziazmo ir jai netrūksta. Chicagos kongresas vėl tvirtai pakartojo anuos ministerio žodžius: ateitininkai buvo, yra ir bus!

LIEPSNOJO PAMŪŠIO SODYBOS

(atkelta iš 179 psl.)

tiekimas ir paskutiniai ryšiai. Dešiniajam sparne Bratėno nebematėm. Jis iki paskutinio atodūsio gynė Dariaus-Girėno vardo tiltą per Mūšą ties Saločiais. Bratėnas su kitais tilto gynėjais stengėsi kuo ilgiausiai išlaikyti tiltą, kad priešas, jį perėjęs nesuduotų iš užpakalio mirtino smūgio partizanų nugarkauliui. Bet apie 7 val. vakare ta baisioji tragedija įvyko. Priešas galutinai palaužė tilto gynėjų atsparumą ir persikėlė į dešinįjį Mūšos krantą.

Prasidėjo baisios kautynės vyras prieš vyrą. Dūmais apsitraukė dangus, liepsnojo Pamūšio sodybos ir, saulei laiminguose vakaruose sėdant, mirtis skynė partizanų gretas... Tik mums trims tuo tarpu pasisekė prasilaužti iki Nemunėlio ir pasiekti Latviją. Iš Latvijos Saločių link veržėsi keli vokiečių tankai. Matyt, pulk. Walter ar Bratėno ryšio dėka jie turėjo anksčiau pagalbon atvykti. Galbūt todėl ir Bratėnas iš paskutiniųjų stengėsi išlaikyti tiltą.

Nakti mus Latvijoj pasiviję dar keli iš kautynių išsigelbėję kovos draugai pranešė, kad vyr. ltn. Bratėnas žuvo pirmąją minutę, bolševikams pasiekus dešinįjį Mūšos krantą. Po kelių dienų vėl kita graudi žinia pasiekė mus: dvidešimt mūsų draugų, kuriuos bolševikai gyvus paėmė į nelaisvę, buvo viešai pakarti Saločių turgaus aikštėje. Taip baigėsi skaudžioji Mūšos tragedija. Tokiose aplinkybėse žuvo mokslo bei idėjos draugas P. Bratėnas, ir savo mirtimi parodė, kad Lietuvos kariuomenė buvo ruošiama ne paradams, bet kautynėms už gimtąją žemę.

DAIVA NAURAGYTĖ

KNYGOS

Viena knyga, antra... Daug knygų
Ant mano stalo. Jos kaip žilos moterys,
Kurių pageltę šypsenos senatvės išminčiai prilygo,
Ir nežinai, ar mąsto jos, ar tyliai šnabžda poterius.

Pasiremiu alkūnėmis ir mėginu klausyt jų išminties
Apie dulkėtas paslaptis gyvenimo,
Išplaukusias iš nebeatmenamos šimtmečių nakties
Ir iš pilkų žmonijos upės vandenų srovenimo.

Bet pro užuolaidas įsmunka vėjas
Ir knygų gelstančius lapus sutaršo piršteis.
Atsikeliu ir pamatau, kaip paukščiais uždainuoja liepa, už
langų stovėjus,
O knygose seni ir praeities nubaltinti vaiduokliai miršta.

1953. VIII. 15

ATSISVEIKINANT SU A. J. KASULAIČIU

Algirdas J. Kasulaitis, Cleveland, Ohio, spalio 5 dieną buvo apvilktas JAV kareivio uniforma — pašauktas Dėdės Samo kariuomenėn.

Algirdas J. Kasulaitis yra ne iš eilinių mūsų jaunųjų tautiečių. Dar Vokietijos tremtyje jis aktyviai dalyvavo ateitininkų ir kitų lietuviškų organizacijų gyvenime ir buvo "Žiburių" redakcijos narys Augsburge, kur jis ir gimnaziją baigė 1948 m.

Algirdas J. Kasulaitis

Prieš 5 metus su savo namiškiais atvykęs į JAV ir apsigyvenęs Pittsburghe, visu gabiu savo jaunystės pajėgumu įsijungė į lietuviškosios spaudos ir visuomenės darbą. Čia buvo "Lietuvių Žinių" viceredaktorius ir, kiek vėliau, redaktorius. Eidamas įvairias pareigas, aktyviai dirbo ateitininkuose, Tremtinių D-joje, Vyčiuose, Balfe, Alto skyriuje, Vidurio Europos Federaliniame Klube, Lietuvių Kalbos Draugijoje ir kituose sambūriuose. Be to, per 2 metus buvo Lietuvių Katalikų radijo valandos vedėjas.

Su namiškiais persikėlęs 1952 m. rudenį į Clevelandą, jis taip pat visu uolumu stojo į spaudos ir organizacijų darbą. Dėl to nenuostabu, kad čia buvo išrinktas Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos pirmininku. Kaip MAS pirmininkas jis aplankė daug kuopų ir suruošė moksleivių ateitininkų stovyklą Akrone.

Jis yra laikęs daug paskaitų ir yra parašęs per 200 straipsnių įvairiuose laikraščiuose bei žurnaluose, dažniausiai po jais pasirašydamas A. Erdvilo slapyvardžiu; taip pat yra parašęs ir keletą studijinio pobūdžio brošiūrų.

Nors ir nebus jis kurį laiką tarp mūsų, bet jo ateitininkiška širdis bus su mumis ir mes būsime su juo. Jo išvykimas kariuomenėn rodo, kaip ateitininkai garbingai atlieka pareigas kraštui, kuris juos priglaudė. **Klevelandiškis**

NERIMA NARUTĖ

PILNATIS

Paskendę pilkos frazės
Skaudaus prisiminimo,—
Tik pilnaties svarstyklė
Dangaus skliautuose rymo.

Ir siurbiasi į širdį,
Ir jieško žodis vietos...
Jaučiu, kaip dreba rankos,
Žvaigždžių rasa aplietos.

Vien spindintis vainikas
Languose kažką buria,
Junti, patvinus žemė
Gilia sidabro jūra.

TADAS JACKEVIČIUS
Argentina

VIENIŠA VALTIS

Saulė žarsto šiandieną savąjį auksą
Lyg atnešdama linksmą naujieną.
Mano motina jūra džiaugias tikriausia,
Kalbina meiliai praeivį kiekvieną.

Vėjas neša mano griaučius į tolį,
Dievas žino, ar kas nors juos stabdys.
Man vistiek,— jaučiuos vienas lig šiolei,
Jaučiuos aklas, kurčias, nebylys.

Na, kas tau, kad nustojai, vėjeli,
Rodyt savo galingas jėgas!
Pūsk gi, pūsk, tiktai ne pro šalį,
Lengvink tu nors, mano vargo dienas.

Nebeklauso nei jis mano balso,
Atsibodo ir jam ši nelemta draugystė.
Aš numoju ranka: tegu bėga, neklauso —
Jis juk irgi gyvena savo gražią jaunystę.

Ir palieku aš vienas ant žemės stovėti,
Kaip koks diegas išlindęs smėlyje.
Šioj akimirkoj noris man išsikalbėti,
Koksai ilgesys knieti širdyje!

SPORTAS

Rašo

P. GANVYTAS

TENISO AIKŠTELĖS KARALIENĖ

Yra pasaulyje sportininkų, kurie tam tikroje sporto šakoje yra pasiekė tokių laimėjimų, apie kuriuos kiti tik svajoti tegali. Viena iš tokių sportininkių galime laikyti Maureen Connolly, jauną amerikietę, kuri šiuo metu skaitoma viena geriausių pasaulio tenisininkių.

Šią vasarą, liepos mėnesį, Maureen Connolly buvo sužeista ir 9 dienas turėjo praleisti ligoninėje. Susižeidimas jai sukliudė apginti meisterės titulą Amerikos pirmenybėse. Sporto mėgėjai su nekantrumu laukia jos tolimesnio pasirodymo. Atrodo, kad ji be didesnių sunkumų sugebės išlaikyti savo buvusią formą ir galės siekti tolimesnių laimėjimų.

Maureen Connolly yra gimusi ir užaugusi pietinėje Kalifornijoje. Nėra abejonės, kad klimatinės sąlygos jai buvo palankios, tačiau savo sportinį pajėgumą ji pasiekė nuolat uoliai treniruodamasi. Savo vaikystėje ji pasižymėjo dideliu užsispyrimu kiekvieną laisvą minutę skirti tenisui. Ilgą laiką ji žaidė be ypatingesnės priežiūros. Parkuose ir miesto aikštelėse praleisdavo ištisas valandas mušdama teniso kamuoliuką. Dvylikos metų ji jau pradėjo dalyvauti mažesnės apimties turnyruose, kuriuose gerai pasirodė. Savaitės dienomis ji tenisui skirdavo maždaug 3 valandas kasdien, gi savaitgaliais — net 6 valandas. Nenuostabu, kad toks kasdieninis pasiruošimas ją išugdė ir parengė svarbioms rungtynėms. Jos nuomone — treniruotės, yra tikrasis kelias į gerą žaidimą.

Pirmasis didelis jos laimėjimas buvo atsiektas 1951 metų rugsėjo mėn. 5 d., kada Forest Hills (New Yorke) pravestose Amerikos teniso pirmenybėse Maureen Connolly tapo Amerikos meistere. Tuo metu jai buvo 16 metų. Nuo to laiko ji dar nėra pralaimėjusi nei vieno žymesnio turnyro pasaulyje.

1952 metais Maureen pirmą kartą pasirodė Europos sporto scenoje ir be didesnių sunkumų nugalėjo visas savo priešininkes. Tais metais ji pirmą kartą laimėjo Anglijos pirmenybes — Wimbledono turnyrą. Tais pačiais metais jaunoji Connolly išvyko į Australiją, kur ji žavėjo to kontinento žiūrovus ir žaidėjus. Be sunkumų ji laimėjo Australijos moterų teniso varžybas. Grįžusi ji pabaigė gimnaziją ir vėl išvyko į Europą. Laimėjusi Prancūzijos pirmenybes, ji vėl pasirodė Wimbledone, kur antrą kartą iš eilės laimėjo Anglijos pirmenybes. Rugsėjo pradžioje jos laimėjimų eilė dar padidėjo. Trečią kartą iš eilės Connolly laimėjo Amerikos pirmenybes. Taigi, 1953 metais ji laimėjo pagrindinius 4 teniso turnyrus. Teniso istorijoje tai pirmas kartas, kad moteris būtų pasiekusi tokių laimėjimų.

1954 metais ji vėl laimėjo Wimbledono varžybas. Sugrįžusi iš Anglijos, ji nutarė keletą dienų pailsėti. Bejodinėdama buvo sužeista, ir tokiu būdu laikinai buvo sutrukdytas tolimesnis dalyvavimas teniso turnyruose.

Paskutinį kartą turnyrines varžybas ji pralaimėjo 1953 metais Italijos pirmenybėse, kada ją nugalėjo D. Hart. Po šio suklupimo ji retai kada pralaimėdavo setą ir beveik visuomet ji savo priešininkes įveikdavo per trumpą laiką: dažniausiai rungtynės užtrukdavo mažiau negu 30 minučių. Savo treniruotėms partneriais pasikviečia vyrus, nes moterys jai nesugeba pasipriešinti.

Daugelis ją lygina su garsiomis pasaulio tenisininkėmis Suzanne Lenglen ir Helen Wills, o dar daugiau tvirtina, kad Maureen Connolly, kuri populiariai vadinama "Little Mo", yra geresnė už jas. Sakoma, kad Maureen dar nėra pasiekusi savo aukštumos, o tačiau jos žaidimo lygis jau pralenkia kitas, praeityje pagarsėjusias žvaigždes. Ateitis išspręs šį klausimą. Jei jaunoji Connolly, kuriai dabar yra 20 metų, galės pasiekti tiek laimėjimų kaip Wills, turbūt niekas neabejos, kad ji yra geriausia teniso žaidėja, kurią pasaulis kada yra matęs. Tačiau kyla klausimas, ar ji dar ilgai pasiliks aktyvi, nes sekančių metų pradžioje ji žada ištekėti už olimpiniuose žaidimuose Ameriką atstovavusio N. Brinker, kuris pasižymėjo kaip jojikas. Nenuostabu, kad paskutiniu metu ji taip domisi jojimu.

Ji domisi ir žurnalistika. Jau prieš 4 metus ji dirbo viename San Diego laikraštyje. Teniso karjera atvėrė jai duris į platesnį pasireiškimą spaudoje. Ji dabar turi savo skiltį viename laikraštyje.

Tokie pasisekimai ir laimėjimai gali neigiamai paveikti jauno žmogaus charakterį. Tačiau Maureen Connollv šiai pagundai atsispvrė. Ji yra kukli ir nuoširdi sportininkė. Aikštėje jos vienintėlis tikslas — nugalėti savo priešininką, gi gyvenime ji pasiliko tokia pati kaip ir savo ankstybesniuose gyvenimo metuose. Žemiškoji garbė neaptemdė ir jos religinių įsitikinimų. Ji visą laiką mokėsi katalikiškoje mokvkloje ir pasižymėjo kaip puiki katalikė.

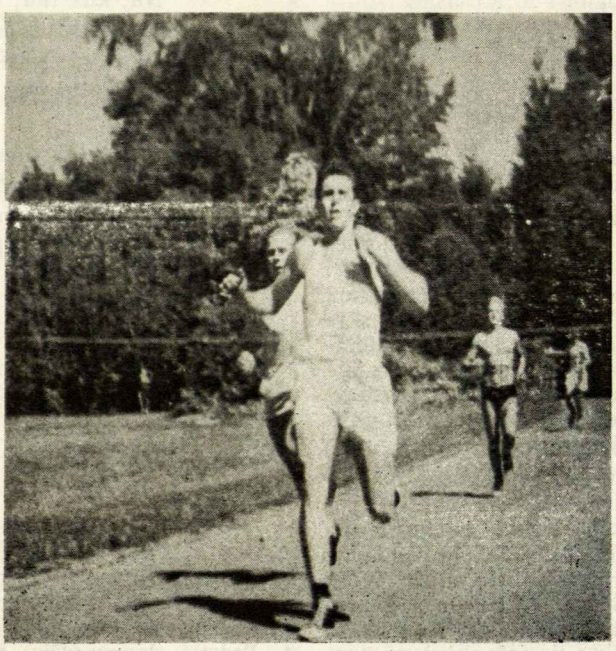

Bėgimas Marianapolio stovykloje.
Pirmuoju bėga Raimundas Ivaška. Nuotr. R. Kontrimo

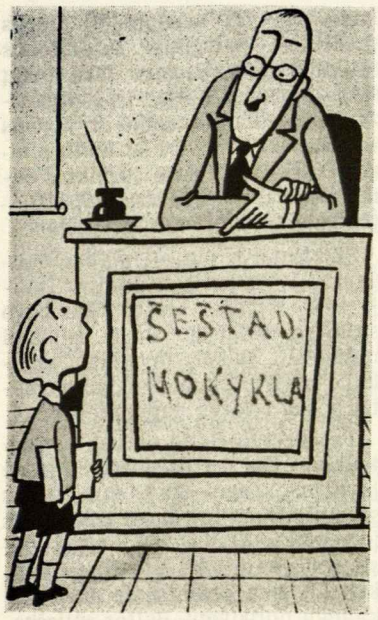

Mokytojas:

— Taurieji metalai yra tie, kurie nerūdvia. Prašau pavyzdžių.

Mokinys:

— Auksas, sidabras, sena meilė...

Iš stovyklos kai sugrįžo,
Tai lygšiolei neatlyžo:
Ji vis buria, ar ją myli,
Ar jau turi "makabylį"

—o—

Rūpestinga motina užėjo pas fotografą ir paklausė:

— Ar jūs darote ir vaikų nuotraukas?

— Žinoma, ponia.

— Tai kiek kaštuoja?

— Penki doleriai už dvylika.

Moteris pagalvoja, pagalvoja ir sako:

— Tai gerai, aš ateisiu vėliau. Dabar aš turiu tik vienuolika.

—o—

Brangusis, ir vėl tu visą valandą pasivėlinai vakarienės.

— Žinau, brangioji. Kaltas mano neatsargumas. Sutikau ponią Plepienę ir iš neatsargumo paklausiau, kaip jai einasi.

— Kai aš buvau mažas berniukas, mano didžiausias noras buvo pasidaryti piratu, — garsiai galvoja advokatas.

— Iš tikrųjų?! — atsako nustebintas klijentas, — sveikinu sekmingai savo norą pasiekus!

-o-

Pastebėjęs vieną savo linksmesnių draugų prie baro metant stikliuką po stikliuko, priėjau jį perspėti:

— Tau daktaras tik po vieną į dieną leido gerti, — sakau aš jam.

— Taip aš ir darau, mielasis, — atsako jis, pakėlęs stikliuką, — štai čia geriu už 1956 metų liepos 13 dieną.

-o-

Didelės krautuvės keltuvo vairuotojas vieną dieną kantriai atsakinėjo į pirkėjų klausymus. Vakare, prieš krautuvę uždarant, viena smalsi bobutė neiškentė nepaklausus:

— Jeigu nutrūktų lynas, kur kristume, į viršų ar į apačią?

Perpykęs keltuvo vairuotojas atšovė:

— Tas, gerbiamoji, priklausys grynai nuo to, kaip tamsta gyvenai!

-o-

Tėvas, šeimai susėdus į automobilį atostogų kelionei, sako:

— Dabar aš apvažiuosiu vieną kartą aplinkui kvartalą ir per tą laiką prašyčiau kiekvieną prisiminti, ką pamiršot!

-o-

Motina mažam sūneliui televiziją bežiūrinčiam:

— Laikas miegoti, Praneli, matai, tos mergaitės ten irgi jau beveik visai nusirengę.

— Tikrai gaila kad mano vyro į bendruomenės pirmininkus neišrinko, — apgailestauja nusivylusi poniutė, — pusė bendruomenės būtų apsidžiaugusi!

— Nesijaudink mieloji, — guodžia ją kaimynė, — dabar kita pusė džiaugiasi.

———

— Mamyte, jeigu aš nesiženysiu ar aš būsiu tokia kaip teta Margarita?

— Taip, dukrele.

— O jeigu ženysiuos ar aš gausiu tokį vyrą kaip tėtė?

— Labai galimas dalykas, dukrele.

— Ach mamyte, mums moterims tikrai sunku gyventi!

———

Kalbasi du draugai:

— Ką tu savo sužieduotinei per gimimo dieną padovanojai?

— Lūpom raudoną pieštuką, bet paskui po truputį vistiek atsiėmiau.

———

Vienas ponas iš Chicagos atvažiavo į New Yorką ir, užėjęs į restoraną, jau buvo besėdąs prie stalo, kai priėjęs kelneris jį sustabdė:

— Šis stalas rezervuotas.

— O tai nieko — atsakė chicagietis nesijaudindamas, — atneškit man kitą stalą!

Ten, kur Nemunas banguoja...

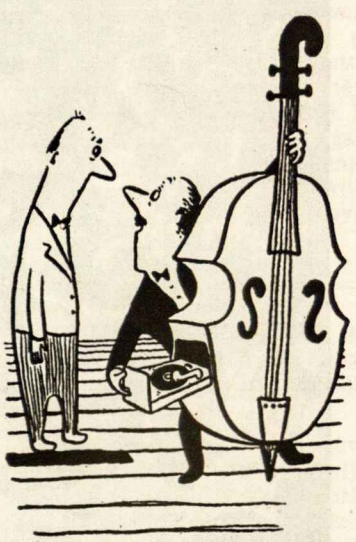

Senasis lietuvis stebisi naujojo lietuvio išradingumu.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

DARBAI ŽMONĖS

BALFAS STOJA VARGUI SKERSAI KELIO

Kai už daugelio metų kas nors norės prisiminti lietuvių tautos gyvenimą 20-jo amžiaus sunkiose tremties dienose, jis negalės nesistebėti to laiko jautriu ir vieningu lietuvišku šalpos darbu. Balfo vardas bus įrašytas į istorijos puslapius ir išliks gyvas. Toks bendras visų lietuviškų rankų ištiesimas nelaimės ir vargo ištiktiems broliams bus nepamirštas per ilgus laikus. Tai bus buvęs vienas iš didžiausių lietuvybės laimėjimų svetimame krašte, išgelbėjęs šimtus ir tūkstančius II Pasaulinio Karo iš tėvynės išblokštų tautiečių.

O tačiau dar tik dešimties metų sukaktį šiemet švenčia ta didžioji Balfo organizacija. Pažvelkime, ką Balfas (Bendrasis Amerikos Lietuvių Fondas) per tą dešimtmetį yra atlikęs. Savo darbą jis pradėjo 1944 metais, visų patriotinių lietuvių organizacijų Amerikoje iniciatyva. **Nuo pat pradžios Balfo pirmininku tebėra kan. dr. J. Končius,** kurio rūpestis ir įdėtas darbas yra neapskaičiuojami.

Balfo pirm-kas kun. dr. J. B. Končius Vokietijoj tarp mokinių

Vakarų Europoje atsiradus tūkstančiams lietuvių, broliai amerikiečiai, Balfo vardu susiorganizavę, tuoj pat ištiesė pagalbos ranką: globojo juos moraliai ir materialiai. Šalpos darbas tebesitęsia iki pat šiandien. **Per šį dešimtmetį Balfas pinigais ir įvairiomis gėrybėmis surinko $3,907,790.51.** Tai milžiniška suma. Vien pinigais Balfas surinko arti pusantro milijono dolerių, o maisto, rūbų ir vaistų aukos siekia arti 2,5 mil. dolerių vertės.

Tos aukos sudėtos ne vien lietuvių. Balfo didžiausias nuopelnas ir yra, kad jis sugebėjo Amerikos visuomenėje taip puikiai užsirekomenduoti, kad susilaukė didelės paramos iš pačių amerikiečių. Jis buvo pripažintas Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės ir tapo nariu vienos iš didžiausių amerikiečių šalpos organizacijos — NCWC. Visoj Amerikoje tarp 56 pripažintų įstaigų Balfas turi vieną iš geriausių vardų, nes **Balfo surinktosios aukos didžiausiu procentu yra skiriamos tiesioginei šalpai.**

Reikia tik atsiminti, kad šalpai Balfas išleidžia net 88,8% visų išlaidų. Tai yra nepaprastai didelis procentas, palyginus su kitomis šalpos organizacijomis. Yra tokių šalpos įstaigų, kurios lėšų organizavimui, administracijai ir algoms išleidžia iki 80% visų surinktų pinigų. Balfas gi iš savo surinktos sumos šalpai išleido $3,450,768.80 — pinigais ir įvairiomis gėrybėmis.

Siuntiniai ir pinigai plaukė daugausia į Vokietiją, Austriją, Italiją ir kt. Europos kraštus, kur buvo susibūrę lietuviai. Buvo šelpiami našlaičiai, vaikai, invalidai, seneliai, mokslus einančioji jaunuomenė ir visi į vargą patekusieji.

Tačiau tuo Balfo darbas nepasitenkino. Kai po karo JAV svarstė įstatymą, pagal kurį tam tikras skaičius tremtinių buvo priimamas į Ameriką, Balfas dėjo visas pastangas, kad toks įstatymas būtų kuo greičiau priimtas ir davė reikalingų nurodymų. Balfas sujieškojo tūkstančius darbo ir butų garantijų, apgynė šimtus bylų, trukdančių daug kam įvažiuoti į JAV ir rūpinosi atvažiavusių įkurdinimu. To pasėkoje į Ameriką atvažiavo apie 30 tūkstančių lietuvių, iš jų 85% Balfo surašytomis garantijomis. **Imigracijos atžvilgiu Balfas užėmė antrąją vietą** tarp visų Amerikos panašių organizacijų. Bet darbas nėra pasibaigęs. Europoje dar yra likusių tūkstančiai lietuvių. Naujų įstatymu dalis jų vėl galės patekti į Ameriką. Balfas vėl deda visas pastangas išnaudoti kuo didžiausią lietuvių kvotą.

Šalpos darbas taip pat dar ne prie pabaigos. Vargas ir nelaimės nežiūri laiko, nežiūri jo nė Balfas. Jis su dar didesniu pasiryžimu sto-

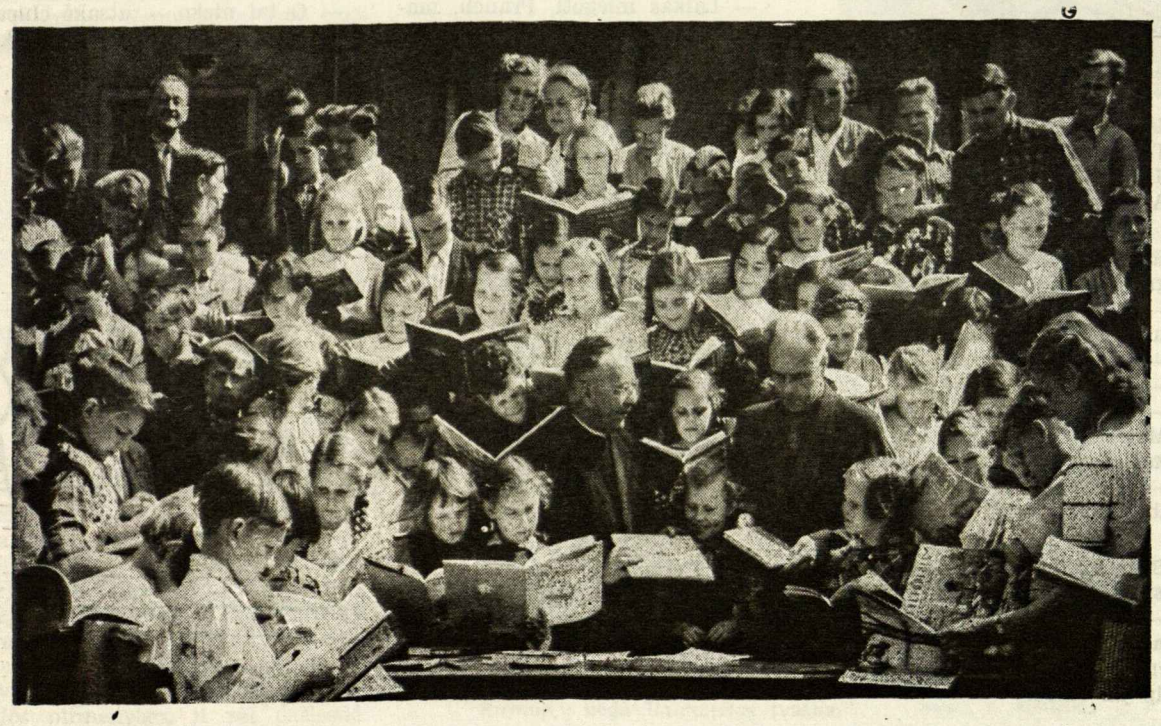

ja vargui skersai kelio, kviesdamas visus geros valios lietuvius prie to darbo prisidėti. Senieji Amerikos lietuviai savo didelę pareigą atliko, savo dalį atidavė, dabar ateina eilė ir tiems, kurie patys per tą dešimtį metų ne vieną kartą Balfo buvo sušelpti. Tie 30 tūkstančių naujųjų Amerikos lietuvių, jau spėjusių įsikabinti abiem rankom į naują gyvenimą, negali užmiršti savo likusiųjų nelaimingų brolių ir sesių, negali neprisiminti anų dienų, kada su išsilgimu ir džiaugsmu buvo atidaromi iš Amerikos gautieji siuntinėliai, praskaidrinę dažnai liūdnas tremties dienas.

Kiekvienais metais Balfas rengia savo vajų naujoms lėšoms sukelti. Ir šiemet jis rengiamas, — tik dar didesnis — dešimtmečiui paminėti. **Lietuvio, ir ypač ateitininko pareiga, prie tokio vajaus prisidėti ir savo darbu ir auka.** Kad ir vienos dienos uždarbis per metus visų bendrai suaukotas jau sudarys dideles sumas. Tad tenelieka nė vieno lietuvio, kuris šaltai praeitų pro Balfo darbą. **J. Baužys**

KAT. AKCIJA AFRIKOJE

Afrika dideliais žingsniais žengia į priekį — auga ir stiprėja intelektualiniai, dvasiniai ir moraliniai. Mokslo srityje Katalikų Bažnyčia Afrikoje stengiasi įgauti pilną laisvę ir tvirtai atsistoti ant kojų. Daug kur yra įsteigtos gimnazijos, randama ir universitetų. Jų skaičius nors nedidelis, bet lygis gana aukštas.

Afrikiečiai vis daugiau ir daugiau reikalauja iš europiečių sau valdžios ir teisių. Ypač pietų Afrika šiuo metu išgyvena didelę krizę. Europietiškos tradicijos, pastatytos ant protestantizmo ir kalvinizmo pamatų, griūva, o jų vieton nacionalistiškai nusiteikę juodieji afrikiečiai, siekdami didesnio materialinio gerbūvio, kuria naujas tradicijas remdamiesi visai kitais principais. Katalikų Bažnyčia jaučia pareigą — kiek galint daugiau padaryti įtakos šiai nacionalizmo bangai. Prieš porą metų tam reikalui buvo įsteigta Kolbe Sąjunga, kad paruoštų katalikiškos opinijos branduolį, kuris padėtų suformuoti naują pietų Afrikos visuomenę ant katalikiškų pagrindų. Bendrai naujos Afrikos atstatymas labai daug priklausys nuo katalikų studentų ir intelektualų, todėl labai svarbu, kad jie būtų tiesos žmonės, siekią taikos ir visuomenės gerbūvio.

AV

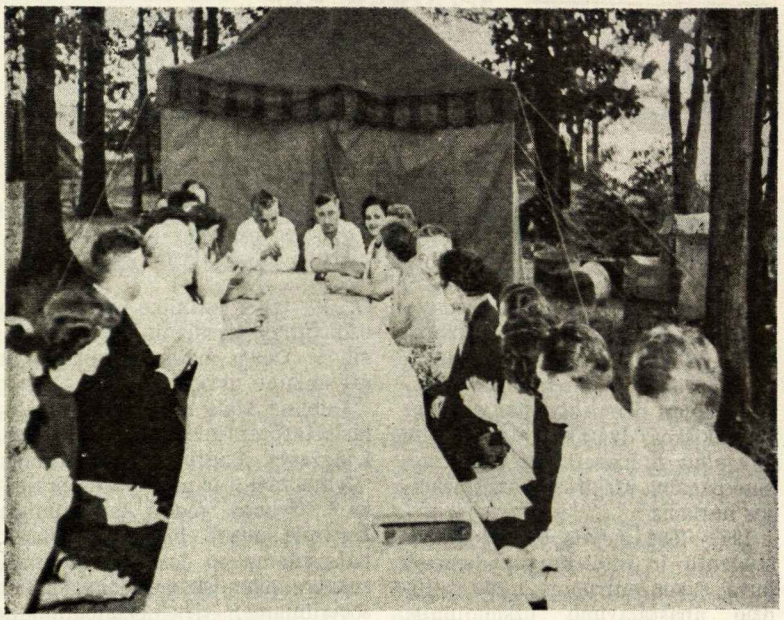

Vyresnieji Kanados ateitininkai posėdžiauja stovyklos metu.
Nuotr. B. Liškausko

LRK FEDERACIJOS SEIMAS

Clevelande spalio 8, 9 ir 10 d. d. įvyko LRK Federacijos seimas, kuriame dalyvavo 73 atstovai, nemažiau svečių ir stebėtojų.

Seimas prasidėjo spalio 8 d. pamaldomis naujojoje bažnyčioje. Pamaldas laikė Federacijos dvasios vadas prel. J. Balkūnas, pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys. Posėdžiai vyko Center viešbutyje. Po sveikinimų, kuopų, apskričių ir centro valdybos pranešimų įvyko pasitarimas katalikų spaudos reikalais. Moksleivių At-kų Centro Valdyba taip pat tarėsi su į kongresą atvykusiais dvasios vadais ir moksleivių ateitininkų veikėjais.

Antrąją dieną už mirusius Federacijos narius gedulingas mišias atlaikė prel. Ig. Albavičius. Priešpietinis posėdis buvo skirtas jaunimo auklėjimo ir lavinimo reikalams. Klausimą referavo kun. St. Raila. Diskusijose pasisakė daugel kongreso dalyvių. Pagrindinės mintys susiformulavo šiais punktais: jaunimo lietuvybės išlaikymą remti šiais veiksniais — krikščioniškos ir tautinės lietuviškų šeimų dvasios palaikymu, lietuviško lietuvių parapijų gyvenimo stiprinimu, tinkamu lituanistinių dalykų dėstymu parapinėse lietuvių mokyklose, reikiamų moralinių ir materialinių darbo sąlygų sudarymu šeštadieniėms vargo mokykloms, lietuviškos dvasios laikraštėlio leidimu lietuviškai jau nekalbantiems lietuvių vaikams, jaunimo tarpusavio bendradarbiavimu bei bendravimu.

Lietuviškai jaunimo veiklai planuoti ir remti kongresas nutarė prie Federacijos centro valdybos įsteigti specialų sekretoriatą.

Popietiniame posėdyje prof. J. Gravrogkas skaitė paskaitą apie katalikišką akciją.

Išrinkta nauja Federacijos valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė šitaip: prel. J. Balkūnas — dvasios vadas, Dr. A. Damušis — pirmininkas, L. Šimutis ir D. Kaminskienė — vicepirm., kun. dr. A. Juška — sekr., kun. J. Borevičius SJ — jaunimo vedėjas, prel. P. Juras — Kat. Kultūros Instituto vedėjas, prel. Ig. Albavičius — ižd., kun. St. Raila — kat. akcijos vedėjas. M. Rudienė ir J. Kavaliūnas — iždo globėjai.

Trečią dieną po iškilmingų pamaldų ir svečių priėmimo Center viešbutyje įvyko iškilmingas spaudos minėjimas, paskaitą skaitė prof. J. Brazaitis, meninę programą atliko A. Mikulskio vadovaujamas "Čiurlionio" ansamblis. Tuoj po minėjimo katedroje įvyko šventoji valanda — Marijos metų minėjimas. Pamaldoms vadovavo prel. K. Vasys, pamokslą apie Marijos garbinimą pasakė prel. J. Balkūnas, religinį koncertą išpildė "Čiurlionio" ansamblis. Pamaldose dalyvavo ir vysk. E. F. Hoban.

• **Eltos Informacijas** Vlikas leidžia vokiečių ir italų kalba. Numatoma greit išleisti ir ispanų kalba Madride.

• **Generolas Vladas Nagius,** buvęs Lietuvos kariuomenės sanitarijos viršininkas, vienas iš Karo muziejaus steigėjų, ilgamečių jos direktorių, mirė Clevelande rugsėjo mėn., sulaukęs 74 metų. Palaidotas Clevelande, Ohio.

PAX ROMANOS VEIKLA

Pagrindiniai šio sąjūdžio uždaviniai yra: apaštalavimas tarp katalikų intelektualų, objektyvus kultūrinių problemų sprendimas krikščioniškoje perspektyvoje, nešimas katalikiškos dvasios į tarptautinį gyvenimą ir materialinė bei profesinė pagalba atskiriems organizacijos nariams.

1953—1954 metais Pax Romanos studentų ir intelektualų dėmesys buvo sukoncentruotas į šio sąjūdžio apaštalavimo užsimojimus. Buvo stengiamasi paskatinti organizacijos narius sukrikščioninti savo intelektualinių pareigų atlikimą ir taip pat įnešti daugiau pasitikėjimo Dievu ir artimo meilės savo kasdieniniame gyvenime. Tuo tikslu įvyko septintasis kongresas Toronte, aštuntasis Bonnoje ir šiemet Lisabonoje bei Fatimoje. Taip pat Luxemburge bendromis studentų ir intelektualų jėgomis buvo surengta studijų savaitė, kur buvo diskutuojama krikščionio intelektualo atsakomybė politikoje.

Šiais metais ypač gyva veikla pasireiškė atskiri sekretoriatai.

Socialinės veiklos sekretoriato pagrindinis uždavinys buvo suorganizavimas studijų savaitės pabėgėlių problemoms spręsti Freiburge i./Br. Sekantis kongresas bus skirtas demokratijos studijavimui.

Medikai šiemet pasireiškė savo suvažiavime Kopenhagoje. Buvo diskutuojami būdai, kaip išvystyti didesnį tarptautinį medikų studentų bendradarbiavimą, ir studijuojama pasaulinė sveikatos organizacija.

Misijų sekretoriatas, Tėvo Masson vadovaujamas, padėjo daug energijos besirūpindamas svetimtaučiais studentais ir beorganizuodamas misijų kongresą kuris įvyko rugsėjo mėn. Santiago de Compostela, Ispanijoje.

Meno sekretoriatas, pats naujausias šios organizacijos narys, yra išleidęs du biuletenius, nagrinėjančius problemas, iškylančias sąryšyje su bažnytiniu menu. Taip pat buvo sušauktas suvažiavimas Duesseldorfe, Vokietijoje, kur dalyvavo apie dešimt valstybių.

KATALIKAI inžinieriai sušaukė tarptautinį kongresą Delft, Olandijoje. Šio kongreso tema: "Santykiai tarp pramonės ir kataliko inžinieriaus". Kongreso atidaryme kalbėjo Tėvas Enrico di Rovasenda, O. P., apie kataliko inžinieriaus uždavinius kasdieniniame gyvenime ir Dievo malonės veikimą jo dvasiniame gyvenime.

Dubline šiais metais įvyko šeštasis tarptautinis katalikų **daktarų kongresas.** Pagrindinė tema buvo "Demokratija ir medicininė praktika." Išvados rodo, kad gimimų kontrolė negali būti mediciniškai pateisinama, o jos panaudojimas sukelia milžiniškas problemas tiek socialiniame, tiek ekonominiame gyvenime.

Liturginė savaitė buvo suruošta Klosterneuburge, Vienoje. Nors atstovų iš atskirų federacijų buvo ir nedaug, tačiau visi susirinkusieji savo maldinga dvasia parodė tikrai liturginės bendruomenės pavyzdį.

Azija. Pax Romanos veikla Azijoje gana silpna. Šiame didžiuliame kontinente federacijoms trūksta patyrimo ir idėjų įvairumo. Visos federacijos Azijoje yra palyginti jaunos ir stipriai apsuptos nekatalikiškų grupių. Kad įvykdytų visus užsibrėžtus planus, reikalinga pagalba iš kitų kontinentų. Tam tikslui pereitais metais buvo įsteigtas Azijos seminaras.

Pietų Amerika išsiskiria savo gyva veikla iš visu kitų kraštų. Įvykę religiniai suvažiavimai, skaitytos paskaitos ir surengtos studijų savaitės parodo kitoms tautoms, kiek daug galima pasiekti per atskirų federacijų glaudų bendradarbiavimą.

Pirmoji regijoninė konferencija pereitais metais buvo suruošta Asuncion, Paragvajuje, kur dalyvavo atstovai iš Argentinos, Brazilijos ir Paragvajaus federacijų.

San Salvadore įvyko kitas panašus regijoninis suvažiavimas, dalyvaujant atstovams iš dvylikos ar daugiau atskirų federacijų. Pagrindinė šio kongreso tema buvo šios apylinkės apaštalavimų problemų studija.

Kiti regijoniniai suvažiavimai numatomi Buenos Aires, Argentinoje, ir Valparaizo, Čilėje.

Be šių suvažiavimų dar buvo suorganizuota trečia P. Amerikos kat. akcijos savaitė ir Meksikos, vid. Amerikos ir Antilles studentų suruošta maldos bei atgailos savaitė Azijos seminaro intencija.

A. Vasiliauskaitė.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

• **Argentinoje** esama per 100 lietuvių studentų. Daugiausia studijuoja mediciną ir inžineriją, paskum — farmaciją, odontologiją, agronomiją ir teisę.

• **Brazilijoje** Sao Paulo miestas šiemet mini 400 metų sukaktį. Ta proga surengta tarptautinė didelė paroda, kuri tęsis iki sausio 25 d. Parodoje yra ir Pabaltijo valstybių paviljonas, kur lietuviai išstatė savo tautodailės, audinių ir įvairių rankdarbių eksponatus. Taip pat vyko tarptautinis rašytojų suvažiavimas, kuriame lietuvius atstovavo Venancijus Ališas, poetas, neseniai išleidęs "Cascata Cristalina" vardu eilių rinkini. Rudenį vyksta ir tarptautinis žurnalistų kongresas, kuriame taip pat atstovaujami lietuviai.

• **Lietuvos vyčiai** Amerikoje savo nariams leidžia biuleteni anglų kalba, kuriame trumpai atžymi, kas per nustatytą laiką gera ar bloga rašoma apie Lietuvą ir lietuvius. Jei apie Lietuvos laisvės bylą ar mūsų tautą paskelbiama kas neteisingai, vyčiai tuojau į tai reaguoja. Praeitais metais vyčiai JAV spaudai, redaktoriams, leidėjams, senatoriams, atstovų rūmų nariams ir šiaip žymesniems veikėjams Lietuvos laisvės bylos reikalu parašė 18.840 laiškų.

• **Paryžiuje** Liet. Šalpos Draugija, dabar persiorganizavusi į Liet. Bendruomenę, paminėjo savo veiklos dešimtmetį.

• **Kolumbijoje** šv. Marijos mėtų proga spalio 28—29 ir lapkr. 1 d. Medelline ruošiamas lietuvių suvažiavimas. Iš Amerikos vyksta vysk. V. Brizgys.

• **Apie Praną Dovydaitį** Darbininkas spalio mėn. atspausdino įdomius Vinco Sruoginio atsiminimus, kuriuose daugiausia paliesta jo jaunystė.

• **Čiurlionio ansamblis** šiemet švenčia 15 metu sukakti. Ansamblį sudaro 70 dalyvių, vadovauja A. Mikulskis. Sukaktis bus atžymėta pavasarį iškilmingu koncertu Clevelande.

• **"Amerikos Balsas"** iš New Yorko perkeltas į Washingtoną D. C. Kartu išsikėlė ir visas lietuviškojo skyriaus štabas. Lietuviškam skyriui vadovauja dr. K. Jurgėla.

• **Leonardas Žitkevičius** išleidžia lyrines ironijas, pavadinęs "Daiktai ir nuorūkos." Rinkinys turės apie 48 psl.

• **Prisikėlimo bažnyčia** Toronte, Kanadoje, jau pradėta statyti. Planus parengė architektas St. Kudokas. Parapijai ir visai statybai vadovauja tėvai pranciškonai.

• **Indijoje** dirbąs lietuvis misijonierius kun. J. Svirnelis, salezietis, Amerikos lietuvių remiamas, baigė statyti savo misijos bažnyčią.

• **Mindaugui** paminėti vokiečių kalba Malburge, Vokietijoje, leidžiamas žurnalas "Zeitschrift fuer Ostforschung" skiria visą numerį. Bendradarbiauti pakviesta eilė mokslininkų, jų tarpe ir prof. Z. Ivinskis, kuris atspausdins žurnale plačią studiją apie Mindaugo karūną. Malburgo bibliotekoje yra sutelkta nemaža lituanistikos, kuri ir dabar stropiai renkama.

• **Dail. V. K. Jonyno** kūrinių parodą lapkričio mėn. rengia Maine valstybinis universitetas.

• **Waterburio, Conn. liet. mėgėjų teatras,** kurį globoja ateitininkai, lankėsi New Yorke ir Hartforde suvaidino linksmą komediją "Nervus." Rudenį rengia naują veikalą — P. Vaičiūno "Varpų giesmę."

• **Kun. J. Meškauskas,** vienas pirmųjų Liet. Kariuomenės kapelionų, spalio 10 d. Brooklyne atšventė 40 metų kunigystės sukaktį. Jis yra taip pat vienas iš pirmųjų ateitininkų. Sukaktuvininkas žada parašyti "Ateičiai" savo atsiminimų iš ateitininkų veiklos Voroneže ir Petrapilyje.

• **Lietuvybės Studijų** Institutas, organizuojamas Mokslo Mėgėjų Klubo Chicagoje, šių metų studijų semestrui pasirinko temą — jaunimo problemos išeivijoje. Sudaryti šie paskaitų ciklai: bendroji jaunimo charakteristika, religija ir lietuvybės išlaikymo reikalai, jaunimo pasiruošimas ateičiai, jaunimas ir literatūra.

• **Lietuvių literatūra** gana plačiai paminėta neseniai Vienoje išleistoje literatūros enciklopedijoje (Die Weltliteratur). Apžvelgiami 23 vardai bendroje literatūros apžvalgoje.

• **Leonardas Andriekus** išleidžia eilėraščių rinkinį "Atviros marios." Iliustravo dail. T. Valius.

• **Generolui T. Daukantui,** buvusiam Lietuvos krašto apsaugos ministeriui ir Kauno universiteto profesoriui, suėjo 70 m. Generolas šiuo metu gyvena Argentinoje.

AIDŲ PREMIJA

Jau tris kartus Aidai skyrė 500 dol. premiją už mokslą bei literatūrą. Pirmoji ir trečioji buvo paskirta už literatūrą, antroji už mokslą. Šiemet premija vėl atitenka mokslo veikalams.

Premijos mecenatas yra prel. Pr. Juras, lietuviškosios knygos ir kultūros nenuilstantis puoselėtojas, paaukavęs visus 500 dol.

SAS BARUOSE

Naujai išrinktą Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybą sudaro: **Kęstutis Keblinskas — pirmininkas,** 31 Farrington St., Brockton 50, Mass., **Dalia Škudzinskaitė — vicepirmininkė,** 699 E. Fifth St., So. Boston, Mass., **Irena Lušytė — pirmoji sekretorė,** 22 Gates St., So. Boston, Mass., **Vilimantas Vaitas-Vaitkevičius, — antras sekretorius,** 30 Story St., So. Boston, Mass., **Romas Leimonas — iždininkas,** 52 Thomas Park., So. Boston, Mass., **Algirdas Keblinskas — socialinių reikalų vedėjas,** 31 Farrington St., Brockton 50, Mass.

Bronė Kulytė — mergaičių skyriaus vedėja, College of Mt. St. Joseph., Mt. St. Joseph, Ohio.

Užsienio Skyriaus kolektyvą sudaro šie asmenys: Rūta Žukauskaitė — vedėja, Elona Marijošiūtė — sekretorė, Danutė Giedraitytė, Irena Giedraitytė ir Aldona Vasiliauskaitė — narės. Užsienio Skyriaus adresas: I. C. Convent, R. F. D. 2., Putnam, Conn.

Pranas Zaranka — Spaudos ir Informacijos Skyriaus vedėjas, 2008 Hubbard Ave., Detroit, Mich.

Dvasios Vadu sutiko pasilikti buvęs Studentų Ateitininkų Sąjungos Dvasios Vadas **kun. Jonas Petrėnas.**

Centro Valdyba išsiuntinėjo kiekvienai draugovei veiklos gaires šiam semestrui, pabrėždama religinį gilinimąsi ir religinę praktiką.

Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Federacijos seime, įvykusiame 1954. X. 8—10 d. d. Clevelande, Pranas Zaranka atstovavo Studentų Ateitininkų Sąjungą.

Padėkos dieną, lapkričio 25 d., Bostone, Centro Valdyba ruošia pobūvį su vakariene ir pasilinksminimu.

"DRAUGAS" SKELBIA ATEITININKIŠKO STRAIPSNIO KONKURSĄ

"Draugo" dienraštyje kiekvieną savaitę pasirodąs "Ateitininku gyvenimo" skyrius skelbia straipsnių konkursą. Už tris geriausius straipsnius skiriamos premijos lietuviškomis knygomis ir lietuvišku laikraščiu bei žurnalų prenumeratomis, ką pats laimėtojas pasirinks: I premija 25 dol. vertės, II — 15 ir III —10 dol. Pageidaujantiems vietoj spaudinių atitinkama premija bus išmokama pinigais. Premijos mecenatas kun. dr. J. Prunskis.

Straipsnio tema paliekama pasirinkti pačiam autoriui. Pageidaujama, kad straipsnis būtų parašytas mašinėle ir neilgesnis kaip 4 psl.

Autoriai gali siųsti kelis straipsnius, pasirašytus tuo pačiu slapyvardžiu. Premija tegalės būti skiriama tik vienam tam pačiam asmeniui. Autoriai turi pasirašyti slapivardžiu, o kitame uždarame voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, įrašant siunčiamųjų straipsnių pavadinimus ir slapyvardį.

Premijuotiems straipsniams nustatyti teisėjus paskyrė: Ateitininkų Federacijos Valdyba — kun. dr. A. Baltinį, meno draugija "Šatrija" žurnalistą Stasį Džiugą ir "Draugo" dienraščio redakcija Juozą Valaitį.

Paskutinė data konkurso straipsniams įteikti 1954 m. gruodžio 31 d. Siųsti šiuo adresu: Ateitininkų Straipsnio Konkursas, 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

LIET. STUDENTŲ SĄJUNGA

Lapkričio mėn. planuoja plataus masto vajų ir tikisi sukelti nemaža lėšų studentams šelpti.

Sąjunga šiais metais turi 600 narių su keliolika skyrių didesniuose miestuose. Į ją kviečiami ir šiemet pradėję studijuoti. Galima registruotis per skyrių valdybas, kur tokios yra, arba tiesiog pas Centro Valdybos sekretorę — Reginą Rauchaitę: 6637 So. Rockwell St. Chicago 29, Ill., pranešant savo pavardę, vardą, gimimo datą bei vietą, baigtąją gimnaziją, kolegiją, kurion priimtas, ir pasirinktą studijų šaką.

Metinis nario mokestis vienas dol. siunčiamas CV iždininkui Arvydui Barzdukui: 7509 Lawnview Ave., Cleveland 3, Ohio.

SPALIO MĖN. AIDAI

Į spalio mėn. Aidus norime atkreipti ypatingą dėmesį. Ten rasime sudėtų įdomių straipsnių istorijos, mokslo, lietuviškos architektūros klausimais. Svarbiausia — šiam numeryje atspausdinta Ateitininkų Federacijos Vado Simo Sužiedėlio kalba, pasakyta per kongresą Chicagoje. Kalboje yra išdėstyti visi dabarties momento svarbieji ateitininkų uždaviniai ir nurodytos veikimo gairės. Tad šis numeris ypač pasitarnaus kuopelių ar draugovių susirinkimams, dar kartą persvarstant visą kalbą.

ATSKLEISTA KNYGA

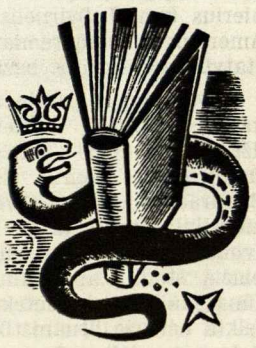

A. LANDSBERGIO "KELIONĖ"

Praeitų metų "Draugo" dienraščio romano premija atiteko Algirdui Landsbergiui už jo "Kelionę". Romanas buvo spausdintas dienraščio atkarpoje, vėliau autoriaus pataisytas, papildytas ir Draugo Bendradarbių Klubo išleistas atskira knyga.

Romane autorius vaizduoja 1944—45 karo metus. Iš Lietuvos, artėjant bolševikams, išbėga Julius, kuris, nenorėdamas patekti į vokiečių kariuomenę, buvo įstojęs į vienuolyną. Vokietijoje patenka į darbo stovyklą, kur dirba fabrike, kenčia badą, bombardavimus, moralinę priespaudą. Julius yra tik vienas lietuvis tarp daugel tautų atstovų. Jo draugai — armenas, italas, rusas, baškyras. Vargas ryškina jų charakterius bei polinkius. Aplinkui — vokiečiai, padėties viešpačiai. Galingi jie dirbtuvėje, o namuose — tokie pat vargšai, graužiami neištikimų žmonų. Romano intryga ir susipina tarp Juliaus, kitų tautų atstovų ir vokiečių. Išlaisvinus amerikiečiams, pagrindinai pasikeičia situacijos. Naujai rutuliojasi visų draugų likimas. Vieni džiaugiasi laisve, kiti duona, treti galimybe ištvirkauti. Visi jie dūžta savo siekimuose. Julius pasitraukia toliau į Vakarus, nes tą vietą turi užimti bolševikai.

Romano pasaulis yra tamsus ir juodas, sužlugęs, supuvęs. Į jį patekę žmonės taip pat dūsta ir neprasmingai žūva. Autorius sugebėjo veikėjus įdomiai sugrupuoti, praskleisti charakteringais bruožais, sukondensuoti jų beprasmę tragiką.

Įdomiausia tai pats vaizdavimo būdas. Autorius aštriu sukauptu žvilgsniu pagauna tikrovę ir jai išreikšti suranda įdomių vaizdų, sugretinimų, priėjimų. Žodis atsigauna ir suplazda poetine platuma.

Norėdamas giliau įžvelgti į savo veikėjus, autorius įpina sapnus, svajones, pasąmonę. Nors tai nėra nauja, bet kai kur gana įdomiai praskleidžia nervingo, liguisto Juliaus psichologiją, paryškina intrygos situacijas. Tačiau kai kur ta pasąmonė pasidaro nuobodi, pertempta, stačiai nereikalinga, nes sustabdo veiksmą ir skaitytoją verste verčia peršokti puslapius.

Romanas, pasirėmęs kelionės slinktimi, pradžioje per daug ištęstas. Kol viskas įsisiūbuoja, užsipina pagrindiniai veikėjai, praeina daugybė puslapių.

Knyga iš skaitytojo reikalauja didesnio susikaupimo. Bet ir tai įveikus, ji prislegia perdaug juodu neprasmingu gyvenimu.

(Algirdas Landsbergis — Kelionė, premijuotas romanas. Draugo Bendradarbių Klubo leidinys, 259 psl. Kaina 2.50 dol. Aplankas dail. V. Adamkevičiaus.) **A. D.**

KNYGA APIE SENOVĖS LIETUVĄ

Vytauto laikų Žalgirio kautynės yra atkreipusios ne vieno rašytojo dėmesį. Apie jį parašė pirmiausia svetimieji. Toks yra Chruščovo — Sokolnikovo romanas, kurį lietuviškai sutrumpindamas savaip atpasakojo Juozas Sužiedėlis.

Ši istorinė apysaka tai mūsų garsios praeities pluoštelis. Čia Vytautas Didysis, rodos palieka knygos puslapius ir prieš akis atsistoja tartum gyvas. Jis smagiame pokalbyje su Jogaila ruošiasi lemiamam karui su kryžeiviais. Vytautas — karvedys, Jogaila gi — baikštus krikščionis, bet abu bematant užimponuoja skaitytoją.

Autorius vykusiai ir su didžiu kruopštumu praskleidžia Lietuvos gamtą: tankias girias, šimtamečius ąžuolynus, sesių daržėlius ir marguojančius sodus.

Nors autorius retkarčiais pasirodo ir pernelyg romantiškas, tačiau vaizdingi pokalbiai, ryškiomis ir gyvomis spalvomis nupiešti charakteriai, stipri intryga ir dinamiški veiksmai nustelbia autoriaus silpnąsias puses.

Jaunas skaitytojas čia susipažins su totoriais, gudais, kryžeiviais, rusais, o taip pat ir su mėlynake kunigaikštyte Skirmunte, kuri, pamilusi gudą, atsisako tėvo valios ir netikėtai pakliūva kryžeiviams į nelaisvę. Skaitytojas bematant pamėgs Turganą Mirzą, totorių didvyrį, kuris savo žygdarbiais užsipelno gražuolės Rožytės ranką.

Knygelė įdomi ir daili. Joje realizuojamos kuone visos jaunuolio svajonės: taurumas, tėvynės meilės, pasiaukojimas ir riteriškumas.

Literatūriniu atžvilgiu veikalas vietomis turi žymią spragą. Autorius ryžtingai imasi vystyti stiprią intrygą, bet į galą, skaudžiai apvylęs skaitytoją, supasuoja. Charakterių gausumas ir jų neišsamumas taip pat žymiai pažeidžia patį veikalą.

Nežiūrint minėtų netobulumų, knygelė rekomenduotina visam jaunimui; ji patrauks ir sukurs skaitytojų širdyse tėvynės meilės ugnį.

(J. Sužiedėlis — "Žalgiris", istorinė apysaka iš Vytauto Didžiojo laikų, išleido NIDA 1954 m., Londone, 127 psl.) **Vil. Karečkaitė**

10 METŲ KAIP JŲ NEBĖRA

Vytautas Mačernis. 1944 m. spalio 7 d. tragiškai žuvo Vytautas Mačernis, vienas iš jauniausios kartos gabiausių poetų.

Gimė jis 1920 m. birželio 6 d. Šarnelės kaime, Žemaičių Kalvarijoje. Dar gimnazijoje būdamas, įsijungė į ateitininkus. Jų kuopelėse, draugų paskatintas, pradėjo reikštis su savo poezija. Studijavo anglų literatūrą ir filosofiją Kaune ir Vilniuje, buvo "Šatrijos" — ateitininkų meno draugijos — narys. Parašė "Vizijas" (išleistas 1947 m. Romoje) ir "Metų sonetus".

Pirmuosius savo eilėraščius atspausdino "Ateities Spinduliuose" ir "Ateityje".

Petras Rimkūnas. 1944 m. rugsėjo 8 Vienoje per bombardavimą žuvo Petras Rimkūnas, rašytojas ir žurnalistas.

Gimė 1913 m. kovo 14. Tetervinuose, Biržų apskr. Kaune kurį laiką studijavo techniką, vėliau žurnalistiką Prancūzijoje. Buvo visą laiką veiklus ateitininkas, redagavo Stud. Ateitininkų Sąjungos leistas Kaune "Studentų Dienas", suteikdamas joms ne tik gražią išorę, bet ir patrauklų, įdomų turinį. Vokiečių okupacijos metais išleido pirmą ir vieninteli novelių rinkinį "Kemėnų kaimas".

PLAČIAME PASAULYJE

LIET. SALEZIEČIŲ GIMNAZIJA ITALIJOJE

1952 m. Šiaurės Italijoje įsikūrusi lietuvių saleziečių gimnazija Castelnuovo Don Bosco (Asti) vietovėje šių mokslo metų pradžioje subūrė per septyniasdešimt lietuvių mokinių, kurių dauguma yra atvykę iš Vokietijos, kiti gi iš Anglijos, JAV ir iš Venecuelos.

Mokytojų personalą sudaro šie lietuviai kunigai saleziečiai: Juozas Zeliauskas, Antanas Naujokas, Pranas Gavėnas, Stanislovas Šileika, Kazimieras Budavičius, Petras Urbaitis, Antanas Tranavičius, ir saleziečiai broliai — Vincas Aleksandravičius bei Jurgis Brizgys.

Minėtoji gimnazija neturi jokio pastovaus pragyvenimo šaltinio, ir daugumoje neturtingi moksleiviai yra išlaikomi vien iš lietuviškosios visuomenės susikūrusių rėmėjų būrelių ir iš šiaip gaunamų vienkartinių aukų.

Šios gimnazijos atstovas Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje savo dvasinės vyriausybės yra paskirtas kun. Antanas Sabaliauskas, buvęs Indijos misijonierius ir pastaruoju metu dirbęs Venecueloje. Jo adresas Amerikoje: 138 Salesian Fathers — Beech St. Paterson 3, N. J.

PO KUOPAS PASIDAIRIUS

TORONTAS, KANADA

Spalio 10 d. Prisikėlimo parapijos klebonijos patalpose įvyko vyr. ateitininkų susirinkimas. Paskaitą skaitė kun. dr. Pr. Gaida. Paskaitos tema "Quebeco provincijos kultūrinė autonomija."

LOS ANGELES, CALIF.

Ateitininkai sendraugiai rugsėjo 12 d. buvo susirinkę rašyt. J. Gliaudos bute. Pranešimus iš ateitininkų kongreso padarė Dalia Karaliūtė ir R. Dabšys. Susirinkime dalyvavo nemažas skaičius neseniai iš Australijos Amerikon atvykusių ateitininkų: dr. P. Raulinaitis su žmona, J. Tininis ir kt. Apie Europos lietuvių gyvenimą papasakojo Los Angeles šiuo metu viešįs kun. J. Šeškevičius.

ROCHESTERIS, N. Y.

Metinė vietos ateitininkų šventė įvyko š. m. spalio 24 d. Buvo iškilmingos pamaldos, posėdis. Paskaitą skaitė dr. Vl. Viliamas, Ateitininkų Sendraugių Sąjungos pirmininkas.

CLEVELANDAS, OHIO

Rugsėjo 26 d. įvyko sendraugių susirinkimas. J. Žilionis ir St. Barzdukas padarė pranešimus apie Ateitininkų Federacijos kongresą. Dr. A. Damušis kalbėjo ALRKF reikalais.

Clevelando ateitininkai užprenumeravo šv. Jurgio parapijos seselėms Ateitį, Draugą ir Aidus.

Moksleivių ateitininkų kuopos globėjais pakviesti: berniukams — P. Balčiūnas, mergaitėms — G. Gelgotaitė.

HARTFORDAS, CONN.

Moksleiviai ateitininkai spalio 10 d. buvo surengę ateitininkišką pobūvį. Kalbėjo kun. dr. V. Cukuras ir parodė filmą iš ateitininkų stovyklos ir kongreso Chicagoje. Pobūvį baigėme šokiais.

DETROITAS, MICH.

Su naujais mokslo metais perrinkta nauja draugovės valdyba. Ją dabar sudaro: B. Jasevičius, A. Polikaitis ir Irena Vyčiūtė. Draugovė šiemet talkininkauja SAS CV Spaudos ir Informacijos skyriui, padėdama Pr. Zarankai leisti "Gaudeamus" biuletenį.

ŠATRIJA SUSILAUKĖ PRIEGLAUDOS

Rugsėjo 6 d. Chicagoje įvyko iškilmingas Šatrijos susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 50 narių. Dar visus supo kongreso nuotaikos bei įspūdžiai, nors veiduose ir matėsi nuovargio žymės.

Susirinkimą pradėjo Šatrijos pirmininkas rašytojas Č. Grincevičius, trumpai apibudindamas Šatrijos istoriją bei prisimindamas jos nuveiktus darbus. Daug šios korporacijos narių aktyviai ir gyvai yra pasireiškę ar tebesireiškia visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime. Daugelis jų mirę ar žuvę, ištremti į Sibirą. Mes, kuriems likimas nusišypsojo, klaidžiojame laisvojo pasaulio takais, laukdami grįžimo dienos. Čia turime dirbti ir aukotis už tuos, kurie to negali ar neturi galimybės.

Į garbės prezidiumą pakviesta visa eilė vyresniųjų šatrijiečių. Žodį tarė A. Šešplaukis-Tyruolis, kun. V. Bagdanavičius ir Paulius Jurkus.

Svarbiausias šventės įvykis buvo naujų narių priėmimas. Kun. V. Bagdanavičius, Šatrijos dvasios vadas, perskaitė priesaiką, Č. Grincevičius uždėjo korporacijos spalvas.

Šatrijiečių būrys padidėjo net vienuolika narių. Tikraisiais nariais priimti: kun. dr. V. Rimšelis, MIC., Irena Ausiukaitytė, Nijolė Jankevičiūtė, Romana Jonauskaitė, Ona Stankaitytė, Liuda Širmulytė, Kęstutis Kudžma, Gražvydas Botyrius, Jonas Šoliūnas, Balys Račkauskas ir Vaclovas Kleiza. Priimtųjų vardu žodį tarė B. Račkauskas.

Po oficialios dalies buvo trumpa meninė programa, kurios metu L. Širmulytė ir N. Jankevičiūtė paskaitė savo kūrybos.

V. Kl.

Clevelando jaun. moksl. ateitininkai su vadove St. Stasiene lietuvių kultūriniame darželyje prie J. Basanavičiaus paminklo.

Nuotr. A. Karkliaus

— *Povilas Vaitonis, mūsų šachmatų meisteris, šiuo metu gyvenantis Kanadoje, gynė Kanados spalvas pasaulio šachmatų pirmenybėse Olandijoje.*

— *Edvardas Šulaitis, tarnaująs Amerikos kariuomenėje, dalyvavo naujos amerikiečių filmos iš II pas. karo pastatyme ir vaidino vokiečių kareivį.*

— *Juozas Klevaitis, chicagietis at-kas sendraugis, į juosteles įrašė visą ateitininkų kongreso eigą.*

— *Nijolė Lipčiūtė, jauna Chicagos ateitininkė ir balerina, šoko tarptautiniame Laisvės Festivalyje. Ji buvo rekomenduota paties Chicagos kardinolo Stritch.*

— *Aloyzas Baronas dirba prie prel. Igno Albavičiaus biografijos, kuri netrukus pasirodys spaudoje.*

— *Dr. Vytautas Majauskas, išlaikęs valstybinius egzaminus, gavo teisę verstis gydytojo praktika. Gyvena Detroit, Mich.*

— *Kun. dr. V. Cukuras persikėlė į Connecticut valstybę, netoli Hartfordo.*

— *Rožė Šomkaitė, pavasarį gavusi Šv. Jono Universitete Brooklyne bakalauro laipsnį, tęsia farmacijos studijas Madisono universitete, Wisc.*

PASIŽYMĖJO MOKSLE

Spalio 3 d. Annhurst Kolegijoje įvyko "Honors Convocation" — iškilmingas pagerbimas visų pereitais metais moksle pasižymėjusių studenčių. Iš keturių trečio kurso studenčių lietuvaičių net trys gavo "Dean's List Certificate": E. Marijošiūtė, A. Vasiliauskaitė, ir R. Žukauskaitė. Šį pažymėjimą užsitarnavo taip pat: I. Giedraitytė, antro kurso studentė. Kaip geriausios savo klasės mokinės E. Marijošiūtė ir R. Žukauskaitė dar buvo apdovanotos ypatingais (Honor Students) ženklais. Pažymėtina, kad visos trys trečio kurso studentės jau antri metai, kaip yra apdovanojamos "Dean's List Certificates", o E. Marijošiūtė, už ypatingą pažangumą moksle per abu metus, yra gavusi ir atitinkamus (Honor Student) pagerbimus. Visos čia suminėtos lietuvaitės yra veiklios ateitininkės.

PUTNAM, CONN.

Linksmai praleidusios vasaros atostogas, pasisėmusios naujų jėgų, Putnamo moksleivės ateitininkės grįžo vėl į mokyklos suolus ir pradėjo naujus mokslo metus. Ateitininkiškam darbui išsirinkome ir naują valdybą. Šiemet moksleivių kuopos pirmininke išrinkta Jūratė Bernotaitė, sekretore ir korespondente — Aurelija Kucinaitė, iždininke — Gražina Pauliukonytė.

Turime šešias nares būrelyje ir dvi kandidates. Dvasios vadu sutiko likti prof. St. Yla. Sesuo M. Paulė, nors ir labai užimta, taip pat sutiko mus ir šiais metais pagloboti. **A. K.**

CHICAGO, ILL.

Spalio 3 tėvų jėzuitų namuose įvyko Chicagos stud. at-kų susirinkimas. Po pamaldų ir T. J. Borevičiaus žodžio, V. Kleiza padarė išsamų pranešimą apie SAS suvažiavimą Paw-Paw stovykloje. J. Šoliūnas padarė praeitų metų veiklos apžvalgą. Svečiai Dr. J. Bajerčius kalbėjo apie isijungimą į Liet. Bendruomenę, o A. Šatas — ALRK susivienijimo reikalu. Išrinkta nauja valdyba: pirmininkas — Arūnas Liulevičius, vicepirm. — Onutė Stankaitytė, sekretorė — Irena Lozaitytė, socialinių reikalų vedėjas— Eugenijus Orentas, iždininkas — Feliksas Palubinskas.

Revizijos komisijon išrinkti: P. Povilaitis, L. Tamašauskas ir R. Jonauskaitė.

CLEVELANDAS

Rugsėjo 26 d. Clevelando studentų ateitininkų draugovė savo susirinkime pusiau slaptu balsavimu išsirinko naują valdybą iš trijų asmenų. Pagal balsų daugumą į valdybą buvo išrinkti ir vėliau pareigomis pasiskirstė sekantieji studentai: Vytautas Valaitis — pirmininkas, Dalia Prikockytė — sekretorė ir Aloyzas Bagdonavičius — vicepirmininkas, — iždininkas. Aušra Barzdukaitė liko kandidate.

Naujoji valdyba perėmė draugovės vadovavimą pasiryždama pagyvinti veiklą, kad dar savo kadencijos metu galėtų draugovę išvesti viešumon kaip ideologiniai stiprų lietuvišką vienetą. **Al.**

"ATEITIES" ATSTOVAI IR PLATINTOJAI

ANGLIJOJE — kun. J. Kuzmickas, 21 Ann Place, Little Horton, Bradford, York.

ARGENTINOJE — Kun. Pr. Garšva, Mendozza 2280, Avellaneda, Buenos Aires.

AUSTRALIJOJE — Kun. P. Jatulis, Archbishops House, West Terrace, Adelaide.

Vyt. Čižauskas, 36 Grosvernor St., Moonee Ponds, Melbourne.

BRAZILIJOJE — Kun. P. Ragažinskas, Caixa Postal 4118, Sao Paulo,

Meldutis Laupinaitis, Rua Projetada "9" Nr. 8 V. Primavera Sao Paulo, Caixa Postal 118.

KANADOJE — Vyt. Aušrotas, Gilmour Ave., Toronto, Ont.

J. Mažeika, 198 Sarmouth Rd. Toronto, Ont.

Jer. Pleinys, 113 Cannon St., Hamilton, Ont.

"Tėviškės Žiburių" knygynas, 941 Dundas St., Toronto, Ont.

"Spaudos Kioskas", 377 Williamboard St., Verdun — Montreal, Quebek.

J. Urbonas, 575 Giles Blvd., W. Windsor, Ont.

KOLUMBIJOJE—Kun. N. Saldukas, Ibague, apartado national 20.

VENECUELOJE—Kun. J. Perkumas, Colegio Salesiano, apartado 369, Caracas.

VOKIETIJOJE—Kun. Alf. Bernatoni-, (16) Dieburg/Hessen, Minnenfeldstr. 33.

Kun. P. Girčius, Lager Wehnen, (23) Oldenburg i. Old.

Kun. A. Paškevičius, (16) Lempertheim, Huettenfeld, Schloss Reunhof.

U. S. A. — K. Bradūnas, 1127 Bayard St., Baltimore 23, Md.

J. Karvelis Co., 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Vl. Šoliūnas, 6536 So. Bell Ave., Chicago 8, Ill.

V. Rocevičius, 1319 E. 89th Street, Cleveland 6, Ohio.

Degutis, 1740 23rd St., Detroit 16, Mich.

V. Vaitkus, 85 Arnold St., Waterbury 8, Conn.

Pasekime gražiu pavyzdžiu

St. Daunys, iš Chicagos, Ill., užsakė ATEITĮ dviem Saleziečių gimnazijos mokiniams, Italijoje. **Pr. Kliorikaitis** taip pat užsakė ATEITĮ vienam Saleziečių gimnazijos mokiniui. Ačiū. Laukiame tokių geradarių daugiau.

Ar jau įsigijome?

Federacijos Valdyba kreipia visų ateitininkų ir jų vienetų dėmesį į tai, kad kuo greičiau įsigytų naujai išleistą

PROF. ST. ŠALKAUSKIO

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

Šie pirmieji po kongreso metai iki ateinančios vasaros tebūna paskirti ateitininkų ideologijai giliau pastudijuoti ir pažinti.

Knygą galima gauti Chicagoje pas **Vl. Šoliūną,** 6536 So. Bell Ave., ir Nek. Prasidėjimo spaustuvėje — Sister Annetta, Imm. Con. Convent, R. F. D. 2., Putnam, Conn.

Kaina 3.00 dol.

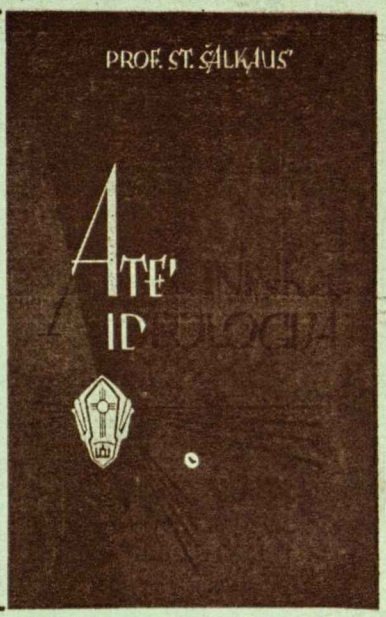

SKAITYTOJAMS PLATINTOJAMS

Nereikia aiškinti, kad ATEITIS kas kart vis daro geresnį įspūdį. Tai mielų redaktorių ir bendradarbių nuopelnas. Jų didelis pasiaukojimas ir pasišventimas ATEITĮ padarė taip mielą paimti į rankas. Ji ir savo forma ir turiniu pralenkia —, kaip sakė kongreso metu prof. K. Pakštas, — visus tos rūšies jaunimo laikraščius. Vienok administracija turi nusiskųsti, kad skaitytojai dar yra gerokai jai skolingi už šiuos metus. Šia proga administracija kreipiasi į visus mielus skaitytojus ir labai prašo nedelsiant atsilyginti prenumeratos mokestį už šiuos, o jei kas dar skolingas, ir pereitus metus, kad galėtume ištesėti Ateities leidimą ir toliau.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Prieš metus Chicagoje įsikūrė Lituanistikos Institutas, kuris rūpinasi suburti visus užsienyje esančius lituanistus mokslininkus ir kartu plačia vaga varyti lituanistinį mokslinį darbą. Jis taip pat puoselės mūsų būdingąją kultūrą, ryškins ją mums patiems, ypač jaunimui, ir atskleis svetimiems.

Institutas numatė be tikrųjų narių lituanistų mokslininkų ir iždo rūpintojus, kurie telks lėšas ir įgalins tolimesnį instituto darbą. Į Iždo Tarybą įeina visa eilė žymių visuomenininkų, dvasininkų, profesionalų, verslininkų.

Padidėjus lėšoms, institutas netrukus galės išplėsti savo veiklą ir pasirodyti su spausdintais savo moksliniais veikalais. Tada tikimasi paramos ir iš įvairių Amerikoje ir kitur veikiančių fondų. Šiuo metu yra galutinai paruošta ar visai baigiama ruošti nemaža tikrai vertingų veikalų, kuriuos galima būtų tuojau išspausdinti. Pvz.: K. Pakštas — Lietuvos istorinė geografija, M. Alseikaitė - Gimbutienė — apie senovinę lietuvių religiją; J. Puzinas — apie Vilniaus pilis; A. Šapoka — Vilniaus miesto istorija; Z. Ivinskis — apie 16 amžiaus Lietuvos kultūrinį, religinį bei politinį gyvenimą; V. Biržiška — lietuvių literatūros bei kultūros istorijos studijos; V. Biržiška — lietuvių rašytojų biografijos ir bibliografijos nuo seniausių laikų; A. Kučas — SLRKA istorija; J. Balys — Amerikos lietuvių dainos; M. Biržiška — Vilniaus universiteto istorija ir t. t.

Institutas kviečia visus būti jo nariais ir paremti jo darbus. Kiekvienam nariui yra taikomas atitinkamas vardas pagal jo įnašų dydumą: nario fundatoriaus, nario globėjo, nuolatinio nario, kas paaukoja instituto iždan ne mažiau 1000, 500 ar 100 dol.; ir nario rėmėjo, metinio nario, nario pritarėjo, kas paaukoja institutui ne mažiau kaip 25, 10 ar 5 dol. per metus. Minėtais nariais gali būti draugovės, bendrovės ir kitokie junginiai. Sutikimą būti instituto nariu kartu su piniginiu įnašu siųsti šiuo adresu: Institut of Lithuanian Studies, Inc., J. Kutra, Secretary, 2405 West 51st St., Chicago 32, Ill.

Nauji ATEITIES GARBĖS PRENUMERATORIAI

Kun. A. Vilkaitis, Philadelphia, Pa.
Dr. B. Radzivanas, B'klyn, N. Y.

ŽODELIS PLATINTOJAMS IR KUOPŲ VALDYBOMS

ATEITIES leidėjai atkreipė dėmesį, kad ATEITIES skaitytojų tarpe trūksta daugelio moksleivių ateitininkų, o dar liūdnesnis faktas, kad keletas moksleivių, o taip pat ir sendraugių, atsisakė skaityti ATEITĮ, teisindamies, kad neturi pinigų. Nepatikėtina. Nežiūrint į tai, Federacijos Valdyba tebėra nusistačiusi, kad visi ateitininkai, o juo labiau moksleiviai, turėtų skaityti ATEITĮ. Veltui kalbėsim apie lietuvybės išlaikymą jaunime, veltui norėsime, kad ateitininkai būtų sąmoningi savo ideologijoje, jei nepadarysime visko, kad kiekvienas ateitininkas moksleivis prenumeruotų ir skaitytų ATEITĮ. Tad visi didžiai gerb. platintojai ir kuopų valdybos kviečiami į ATEITIES platinimo vajų.

*

Į Vokietiją siunčiame apie 90 egz. ATEITIES. Iš jų Vasario 16 gimnazijos mokiniams 35 egz. Už juos niekas mums neatlygina. Tai nemaža našta administracijai. Būtų didelis ATEITIES leidėjams jų naštos palengvinimas, jei atsirastų geradarių ir, kaip Kalėdų dovaną, užsakytų Vasario 16-sios gimnazijos mokiniui ATEITĮ. ATEITIES prenumerata metams užsienyje tik 4 dol.

ALp(LKA)1786
1954, Nr.8

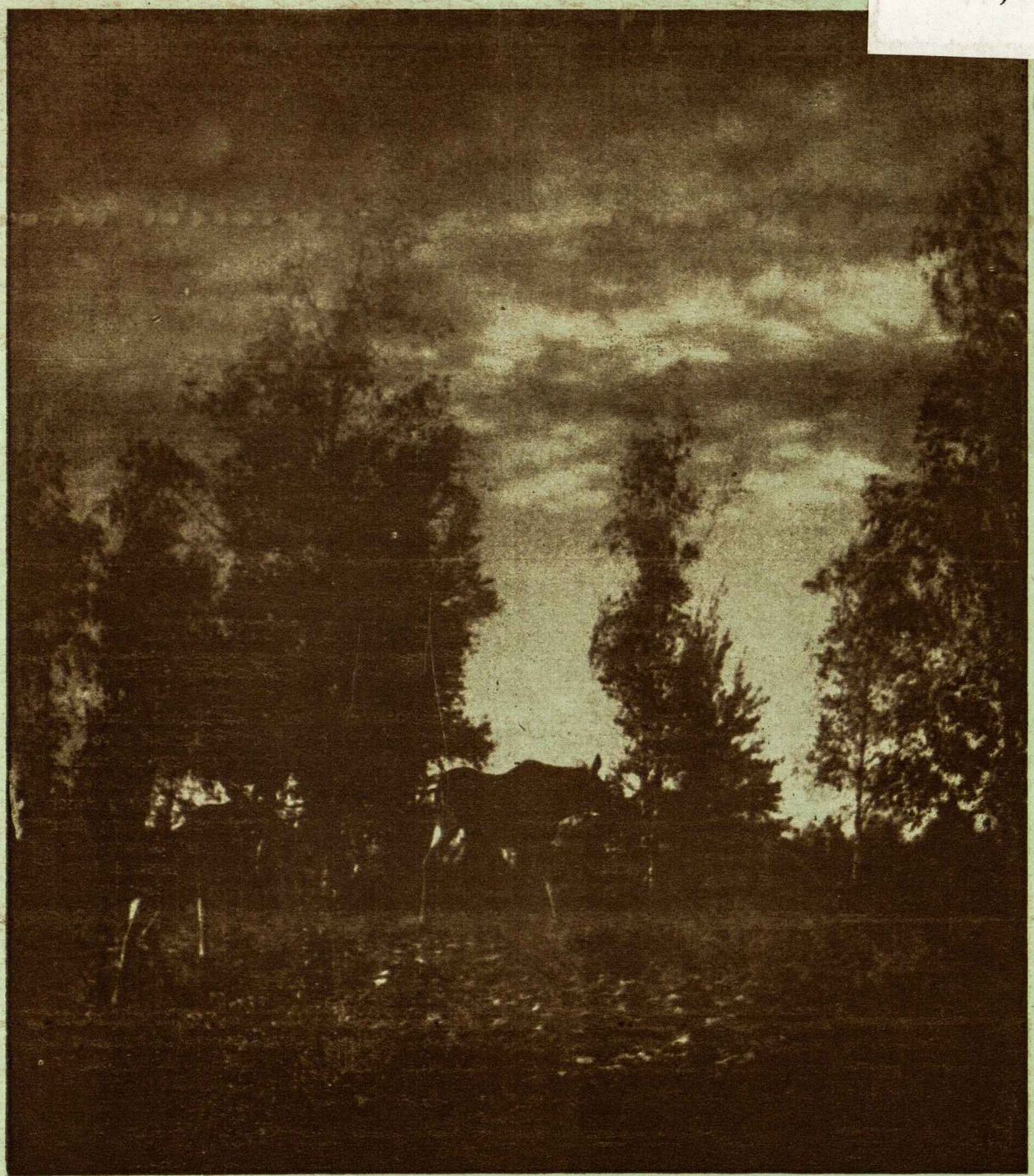

BRIEDŽIAI NERINGOJE

Nuotr. V. Augustino

30.725.147